БУХЫ ОРОНУУДАЙ ПРОЛЕТАРИНАР, НЭГЭДЭГТЫ!

Бурят-Монголой ҮНЭН

ВКП(б)-гэй ОБЛАСТНОЙ БА ГОРОДСКОЙ КОМИТЕДҮҮДЭЙ, БМАССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ОРГАН.

№ 49 (5978)
МАРТЫН 7
ВТОРНИК
1950 он

Сэн 20 мүнгэнэй

Коммунистнууд ба партийчабэшэ хүнүүдэй блогой кандидадуудта голссуудаа үгэхэдөө, һунгагшад болбол манай арадай материальна ажана тэниглэн байдалай саашанхи дэбжэлтын түлөө, советскэ хүнүүдэй бүри жэргалтай, баян ба культурна ажабайдалай түлөө голосовалха байна.

Бүхэсоюзна Коммунистическэ (большевигүүдэй) партиин Центральна Комитедэй хандалгаһаа.

МОДО БЭЛЭДХЭЛЭЙ ТҮСЭБЫЕ БОЛЗОР СООНЬ ДҮҮРГЭЕ!

Ой модон хадаа манай ороной арадай ажахыда айхабтар ехэ удхашанартай. Большевигүүдэй парти, советскэ правительство болон нүхэр Сталин болбол ой модоной промышленностиие улам хүгжөөхын тула саг үргэлжын анхарал хандуулдаг.

Манай арадай ажахын саашанхи хүгжэлтэдэ модо бэлэдхэлэй угаа ехэ удхашанартай байһаниие республикымнай ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд һайн мэдэнэ.

Энэ оной февралиин эхиндэ арадуудай агууехэ вождь нүхэр Сталин багшада эльгээһэн бэшэг соогоо манай республикын ой модоной промышленностиин хүдэлмэришэд, специалистнар ба колхознигууд «1949—1950 онуудай намар-үбэлэй сезоной модо бэлэдхэлэй гүрэнэй түсэбые бэлэдхэлгээр мартын 15 болотор, шэрэлгээр мартын 25 болотор дүүргэхэ ба сезоной дүүрэтэр 300 мянган кубометр модо сезонойнгоо түсэбһөө гадуур бэлэдхэхэ...» гэһэн уялгануудые абаһан байна. Тиин агууехэ Сталинда эльгээһэн эдэ уялгануудаа манай республикын ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэжэ байна.

Жэшээлхэдэ, Эрийскэ леспромхозой коллектив 1949 — 1950 онуудта модо бэлэдхэхэ намар-үбэлэй сезоной түсэбые болзорһоонь урид үлүүлэн дүүргээ. Мүн тэрэшэлэн Челутайн, Курбын леспромхозой модошод сезонойнгоо түсэбые болзорһоонь урид дүүргэбэ.

Модо бэлэдхэлэй түсэбые амжалтатайгаар дүүргэхын тула тэмсэхэ зуураа республикын леспромхозуудта олон зуугаад стахановецууд урган гараа. Шофернууд И. Кушнарёв, Г. Бурдуковский, М. Рудаков, трелевщигүүд Б. Жамбалов, Н. Рассадин, модошод-колхознигууд Г. Хороших, Б. Цыремаев болон бусад болбол ажалай үндэр бүтээсын үльгэр жэшээ харуулнад.

Эдэ леспромхозуудай модошод иимэ ехэ амжалтануудые хайшан гэжэ туйланаб? Тус леспромхозуудай модошодой дунда нэн түрүүн партийно-политическэ хүдэлмэри һайнаар ябуулагдана, модошодой дунда социалистическэ мүрысөөн үргэнөөр дэлгэрэнхэй. Коммунистнууд ба комсомолецууд болбол ажалай үндэр бүтээсын үльгэр жэшээ харуулан, модошодые шэн габьяата ажалда элсүүлэн зориг-жуулна. Мүн ажал хүдэлмэриие зүбөөр эмхидхэлгэ, механизмуудые, техникые зүбөөр ба гүйсэдөөр ашаглалга, модошодой культурно-ажабайдалай условинуудые һайжаруулга хадаа модо бэлэдхэлэйнгээ түсэбые дүүргэхэдэнь түрүү леспромхозуудта ехэ удхашанартай байба.

Зүгөөр республикын ой модоной промышленностиин хүдэлмэридэ бага бэшэ дутагдалнууд бии. Зарим леспромхозууд, жэшээлхэдэ Хандагатайн, Сэлэнгын, Баргажанай болон бусад леспромхозууд модо бэлэдхэхэ сезонойнгоо түсэбые холо дүүргээгүй байна. Модо бэлэдхэлые түргэдхэхын тула бии байһан бүхы арга боломжонуудаа «Бурмонголлес» трестын эдэ предприятинууд хүсэд ашаглангүй, механизмуудые, баян техникые зүбөөр ба гүйсэд һайнаар ашагланагүй, үсөөнбэшэ трелевщигүүд, шофернууд, модо зөөгшэд, мотористнууд нормоёо дүүргэнэгүй, модошодой дунда олониитэ-политическэ хүдэлмэри хангалтагүйгөөр ябуулагдана.

«Бурмонголлес» трест болбол предприятинуудаа муугаар хүтэлбэрилнэ, ажал хүдэлмэриие һайнаар эмхидхэхэ ажалай түрүү методые нэбтэрүүлхэ ябадалда анхаралаа багаар хандуулна гэжэ сэхэ хэлэхэ хэрэгтэй.

Механизмуудые, техникые улам һайнаар ашаглаха, модошодой культурно-ажабайдалай условиие улам һайжаруулха ябадалда мүнөө онсо анхарал хандуулха шухала.

Бүхы советскэ оронойнгоо ажалшадтай хамта республикын модошод СССР-эй Верховно Советтэ һунгаха һунгалтын үдэрые ехэнүүд амжалтануудтайгаар угтахын тула социалистическэ мүрысөөндэ оролсоод, тон ехэ дэбжэлтэтэйгээр ажаллажа байна. Энэ хадаа манай республикын модошодой Эхэ орондоо инаг дуратай байһаниие эли тодоор харуулна гээшэ.

Партийна ба профсоюзна организацинууд, ажахын хүтэлбэрилэгшэд болбол СССР-эй Верховно Советтэ һунгаха һунгалтада зорюулагдан үргэнөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөе большевистскээр толгойлхо ёһотой. Тэдэнэр хадаа модошодой зохёон байгуулхы үүсхэлые али болохоор дэмжэхэ, бии байһан дутуу дундануудаа түргэнөөр усадхаха, нормоёо модошон бүхэнэй, модо бэлэдхэлдэ хүдэлмэрилжэ байһан колхозник бүхэнэй дүүргэхэ ябадал туйлаха, стахановска методые халан абалсаха ябадалые улам һайнаар эмхидхэхэ зэргэтэй.

Манай республикын ой модоной промышленностиин хүдэлмэрилэгшэд инаг эсэгэ Сталиндаа үгэһэн уялгануудаа, һунгалтын үдэрэй хүндэлэлдэ абаһан дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудаа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргээд, һунгуулиин урнада ерэжэ, сталинска блогой кандидадуудта голосуудаа нэгэн һаналтайгаар үгэхэ байна.

Һунгалтануудай хүндэлэлдэ

Түрүү зэргэдэ жагсаба

Урда жэлнүүдтэ «Красный боевик» колхоз Бичурын аймаг соо эгээл гээгдэнги колхозуудай нэгэниинь байһан юм. Тэрэ үедэ мал-ажалые хүгжөөхэ түсэбөө дүүргэдэггүй, таряа талха багаар абадаг, өөрын үрһөөр хангагдадаггүй байгаа.

Дайнай һүүлэй сталинска табанжэлэй түсэбэй зохёогдоод байхада, артелиин гэшүүд хадаа дутуу дунданануудаа сүм усадхажа, колхозоо түрүү зэргэдэ гаргаха гэжэ нэгэн дуугаар шиидхэһэн байгаа. Тиин тэдэнэр хэлэһэндээ хүрөө.

1946 онтой сасуулхада мүнөө үхэр малайнь тоо толгой гурба дахин олошороо. Мүн орооһото культурануудайнь валова суглуулга хэдэн дахин ехэ болоһон байна.

Тус колхоз 1949 ондо гүрэндэ таряа тушааха жэлэйнгээ түсэбые амжалтатайгаар дүүргээд, энэ жэлэй хабарай тарилгада бардам хүрэхэ үрһэ хаагаа. Мүн колхознигуудай ажалта үдэр бүридэ 2 килограмм 700 грамм таряа болон бусад продуктнууд хубаагдаа.

Һүүлэй жэлнүүдтэ колхозойнь центртэ культурна барилганууд бодхоогдоо. Шэнэ клуб баригдаа. Мүнөө айл бүхэнэй гэртэ радио дуугарна. Тэрэшэлэн электростанциин барилга эхилһэн байна.

Гээгдэлээ усадхажа, түрүү зэргэдэ жагсаһан энэ артелиин гэшүүд 1950 ондо улам ехэ амжалта туйлахын түлөө хамшыгаа шамажа оролсобо.

А. Шулунов.

Гурбан нормо дүүргэнэ

Мяха-консервын комбинадые уһаар хангадаг станциин (инженерынь нүхэр Тищенко) хүдэлмэрилэгшэд һунгалтын урда тээ улам хүсэтэйгөөр дэлгэрһэн социалистическэ мүрысөөндэ эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, үндэр показательнуудые харуулжа байна.

Үбэлэй сагта станциин уһанай һаналые капитальнаар заһабарилха гээшэ хэды бэрхэшээлтэйшье һаань, тэдэнэр энэ хүдэлмэриие амжалтатайгаар дүүргэжэ, комбинадаа уһаар таһалдалгүй хангаха ябадал туйлажа шадаһан байха юм.

Нүхэд Ласточкин ба Смолиной хүтэлбэрилдэг бригаданууд энэ хүдэлмэриие мартын 12 хүрэтэр дүүргэхэ гэһэн уялгаяа болзорһоонь урид—февралиин 10-да гүйсэдхөө. Тэдэнэр эмхитэйгээр ба бүхы хүсөөрөө хүдэлмэрилһэнэйнгөө ашаар иимэ амжалта туйлаһан байна.

А. Шестаков.

Советскэ худалдаа наймаандахи шэнэ шата

1946 оной февралиин 9-дэ һунгагшадай суглаан дээрэ үгэ хэлэхэдээ нүхэр Сталин иигэжэ зааһан байгаа. «Ойрын сагта карточна системэ үгы болохо гэжэ хэлэхэһээ гадна, үргэн хэрэглэлэй зүйлнүүдые үйлэдбэрилгэ үргэдхэхэ ябадалда, бүхы эд товарнуудай үнэ сэнгүүдые удаа удаалан химдадхажа, ажалшадай ажабайдалай хэмжээе үргэхэ ябадалда онсо анхарал хандуулагдаха байна». Нүхэр Сталинай түүхэтэ захяа бодото дээрээ бэелүүлэгдэжэ байна.

1947 оной эсэстэ мүнгэнэй реформотой хамта карточна системэ болюулагдаһан байна. Энээнтэй дашарамдан үргэн хэрэглэлэй товарнуудай үнэ сэн нилээдгүй химдарһан юм.

1949 оной мартын 1-дэ юумэнүүдэй сэнгүүд хоёрдохёо химдаруулагдаба. Гүрэнэй розничэ сэнгүүдые хоёр удаа химдаруулһанай ба энээнһээ дулдыдажа колхозно рынок дээрэ мүн лэ иимэ химдаралга болоһонһоонь 1948 ба 1949 онуудай турша соо хүн зон 157 миллиард түхэригэй ашагта хүртэһэн байна.

Энээн дээрэһээ советскэ түхэригэй худалдан абаха шадалынь һураггүй дээшэлээ, хүдэлмэришэд ба албахаагшадай бодото салин хүлһэн ба колхозно таряашадай олзо доход улам ургаа.

1949 оной турша соо манай ороной хүн зондо 1948 ондо худалдагдаһанһаа 20 процентээр үлүү ехэ эд товарнууд худалдагдаа. Энээн соо эдеэ хоолой товарнууд 17 процент промышленна товарнууд 25 процент үлүү ехээр худалдагдаһан байгаа.

Бүхы советскэ арадай ажана тэниглэн байдалай улам ургахатай хамта манай социалистическэ Бурят-Монголой ажалшадай материальна тэниглэн байдалай хэмжээ саг үргэлжэ дээшэлнэ. 1949 оной турша соо республикын ажалшадта 1948 ондо худалдагдаһанһаа (сасуудхагдаһан сэнгээр) 22 процентээр үлүү ехэ эд товарнууд худалдагдаа гэбэл: мяханай продуктнууд 2 дахин, сахар 18,3 процентээр, элдэб консервэнүүд 58 процентээр, хилгааһан бүдүүд 60,1 процентээр, оёмол зүйлнүүд 63,9 процентээр ехэ худалдагдаа.

1949 ондо промышленна ба хүдөө ажахын үйлэдбэридэ шэнэ амжалта туйлагдаһантай, ажалай бүтээсын ургаһантай ба продукциин өөрынь үнын химдарһантай дашарамдуулан, ниитын хэрэглэлэй эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудта гүрэнэй розничэ сэнгүүдые, шэнээр — тоогооро гурбадахияа — 1950 оной мартын 1-һээ хойшо химдаруулха арга олгоо.

Юумэнүүдэй сэнгүүдые шэнээр химдаруулхада хүн зондо хүртэхэ ниитэ ашагынь 110 миллиардһаа доошо бэшэ байха болоно.

Эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудта гүрэнэй розничэ сэнгүүдые химдаруулха тухай парти ба правительствын түүхэтэ шиидхэбэри хадаа арадай ажана тэниглэн байдал тухай сталинска анхаралай эли тодо гэршэ мүн. Советскэ арад болбол тус анхарал оролдолгодонь ажалай шэнэ амжалтануудаар, коммунизм байгуулгын бүхы участогуудта шэнэ шэнэ баатаршалгануудаар угтаха байһаниинь ямаршье арсалтагүй.

Капиталистическэ оронуудта тад ондоо байдалтай байна. США-дэ хүдэлмэригүйшүүлэйнь тоо 14 миллион хүнһөө үлүү гараа. Англиин худалдаа наймаанай Министерствын мэдээнэй ёһоор, нэгэ жэл соо — 1948 оной декабрьһаа 1949 оной декабрь хүрэтэр эдеэ хоолой ба тамхинай үнэ сэн 19 процентээр ургаһан байна.

Капиталистическэ оронуудтахи ажалшадай хашалан зоболон үзэжэ, үлэсэжэ, гэр байрагүй байхадань, харин капиталистическэ монополинуудай ашаг олзонуудынь улам ургана.

Ажахын капиталистическэ системэһээ тад ондоо социализм хадаа ажалшадай ажана тэниглэн байдал тухай гүрэнэй зүгһөө саг үргэлжын халуун анхарал табина. Энэ хадаа социалистическэ байгуулалтын хүгжэлтын ёһо журам мүн.

Манай Бурят-Монголой ажалшад бүхы советскэ арадтал адли парти, правительствын энэ түүхэтэ шиидхэбэриие туйлай ехэ баяр баясхалантайгаар угтаба.

Правительствын энэ тогтоол хадаа советскэ худалдаа наймаанай хүдэлмэришэдтэ илангаяа ехэ харюусалга даалгана. Магазинуудһаа ба лавкануудһаа хүн зондо шухала, һайн шанартай эд товарнуудые шэнэ, химдаруулагдаһан сэнгээр худалдаха хэрэгые бүхы хэмжээгээр һайжаруулха уялгатайбди. Республикын худалдаа наймаанай олохон организацинууд: гастрономой, Универмагай, түмэр замай гурбадахи отделениин ОРС-ын, ПВЗ-гэй ОРС-ын магазинууд ба олохон аймагуудай потребкооперациин магазинууд ба лавканууд энэ түүхэтэ шиидхэбэриие эмхитэйгээр бэелүүлжэ эхилһэн байна. Мартын 1-нэй үдэр гастрономой магазинууд химдаруулгын урдахи нэгэ үдэрэйхиһөө дүрбэ дахин ехэ тоһо, 10 дахин ехэ юумэ угаадаг мылэ, 20 дахин ехэ виноградна архи ба 3 дахин ехэ колбасна зүйлнүүдые худалдаһан байна.

Гүрэнэй розничэ сэнгүүдые химдаруулгатай хамта колхозно рыногүүдтэ хүдөө ажахын продуктнуудай үнэ сэн өлитэ химдарба. Улан-Удэ городой колхозно рыногтэ мяханай сэн 2—3 түхэригөөр, һү — 1 түхэригөөр, тоһон — 10 түхэригөөр, шэниисын талхан — 1 —1,5 түхэригөөр химдарһан байна. Ториин аймагай аймцентрын колхозно рыногтэ мяханай сэн 40 процентээр химдараа.

Зарим аймагуудай (Зэдэ, Мухаршэбэр, Кабанскын, Байкало-Кудара) аймторготделнүүд ба аймпотребсоюзууд юумэнэй үнэ сэн химдаруулга бэелүүлхэ хүдэлмэриие муугаар эмхидхэһэн байна. Энээнэй эсэстэ, хэлэгдэһэн аймагуудай ажалшад мартын 1-нэй үдэр магазинуудһаа өөһэдтөө хэрэгтэй эд товарнуудые худалдан абаха аргагүй байшоо.

Бурмонторгын Пригородно отделени зарим магазинуудта худалдаха тоһо, колбасна зүйлнүүд, загаһа, виноградна архинуудые, мяханай комбинадай, маслопромой трестын ба бэшэшье предприятинуудай базада хэды ехэ байбашье һаань таһалдуулһан байна.

Эдэ бүхы дутуу дунданууд юун дээрэһээ болоноб гэхэдэ хэлэгдэһэн худалдаа наймаанай организацинуудай хүтэлбэрилэгшэд худалдаа наймаае зүбөөр эмхидхэхэ хэрэгтэ хайша хэрэг, харюусалгагүйгөөр хандаһан байгаа. Эдэ дутагдалнууд тэсэшэгүй, тэдэниие дары усадхаха уялгатайбди. Эдеэ хоолой ба промышленна эд товарнуудаар үргэн ехэ худалдаа наймаае бүхы магазинуудта ба столовонуудта эмхидхэлгэ хадаа худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдэй урда байгаа гол шухала ба тон харюусалгатай зорилго мүн. Энээнтэй хамта бүхы предприятинуудта советскэ худалдаа наймаанай ёһо гурим нарин сахигдаха ёһотой.

Эхэ оронойнгоо улам һалбархын тула эсэшэ сусашагүйгөөр хүдэлжэ байгаа советскэ хүнүүд тэдэнэй хэрэглээл ба эрилтэнүүдые хүсэд дүүрэн хангахыень худалдаа наймаанай хүдэлмэрилэгшэдһөө тон зүб эринэ.

Энэ хүндэтэ уялгаяа нэрэтэй түрэтэйгөөр дүүргэхын тула республикын худалдаа наймаанай бүхы хүдэлмэрилэгшэд үнэн сэдьхэлһээн өөһэдынгөө үүсхэл, оролдолго гаргажа хүдэлмэрилхэ уялгатай.

В. Б. Танхаев — БМАССР-эй худалдаа наймаанай Министр.

Депутадта кандидат—академигтэй уулзалга

Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ педагогическа институдай болон Зооветинститудай, профессорско-багшанарай состав, студентнүүд ба хүдэлмэрилэгшэд уран гоёор шэмэглэгдэһэн актова зал соо сугларба. Тэдэнэр СССР-эй Верховно Соведэй депутадуудта кандидадууд академик Марк Борисович Митинтэй, ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой Обкомой секретарь Александр Васильевич Кудрявцевтай уулзахаяа ерээ.

Үдэрэй 3 час. Зал соо хүндэтэ айлшад орожо ерэнэ. Сугларагшад бултадаа хүл дээрээ бодон, альгаташалгаар угтана.

Кандидадуудай этигэмжэтэ нюур нүхэр П. Хайдуков уулзалгын суглаа нээбэ. Президиумдэ нүхэр Митин, Кудрявцев, Рогов, Маслов, Рампилова ба бусад һунгагдана.

Хүндэлэлэй президиумдэ ВКП(б)-гэй ЦК-гэй Политбюрогой составые һунгаха дурадхал оруулагдаба. Энэ дурадхал нэрьемэ альгаташалгаар угтагдаа.

Хамагһаа түрүүн Зооветинститудай парторганизациин секретарь нүхэр Шатилов үгэ абаба. Нүхэр Шатилов өөрынгөө үгэ соо Эхэ оронойнгоо хүсэ шадал тухай, парти ба правительствын арадай ажабайдалые һайжаруулхын түлөө гаргадаг оролдолго тухай хэлээ. Тиигээд, «депутадта кандидат нүхэр Митинтэй 1929 онһоо хойшо танилби. Крупскаягай нэрэмжэтэ коммунистическэ академидэ һуража байхадам нүхэр Митин директорые орлогшоор хүдэлмэрилэгшэ һэн» гэбэ. Гадна, нүхэр Митинэй ажабайдалай замые богонихоноор харуулан хэлэһэн байна.

Пединститудай студентка Заикина депутадуудта кандидадуудые халуунаар амаршалба. Советскэ арадай эрхим хүбүүд басагадһаа жэшээ абан ябажа, һуралсалдааше, ажалдаашье илалтануудые туйлахыень ба кандидадуудайнгаа түлөө голосуудаа үгэхыень сугларагшадые уряалаа.

Зол жаргалта советскэ байдал тухай, студентнүүдэй эрхим һуралсал ба саашанхи хүсэл тухайнь студентнүүд Малофеева, Чагдуров гэгшэд хэлээ. Тэдэнэр коммунистическэ ёһоор хүмүүжүүлэгдэхэ арга олгоһондонь Ленин—Сталинай партида, нүхэр Сталинда баясхалан хүргэжэ байһанаа мэдүүлбэ.

Философско наукануудай доктор, СССР-эй наукануудай академиин болото гэшүүн, ВКП(б)-гэй ЦК-гэй гэшүүн, академик Марк Борисович Митин трибунада гараба. Тиихэдэнь үни удаан альгаташалгаар хүндэлэн, сугларагшад угтана. Советскэ байгуулалта, манай ороной амжалтанууд тухай нүхэр Митин хэлэнэ.

Үгэеэ дүүргэхэ зуураа нүхэр Митин СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар тэрэниие дэбжүүлһэн һунгагшадта зүрхэнэй халуун баяр хүргэбэ. «Таанадай арюун нангин этигэл найдабариие холодоо дүүргэжэ ябахаб» гэбэ.

Александр Васильевич Кудрявцев үгэ хэлэхэ зуураа, республикынгаа ажабайдал тухай хөөрэбэ. Мүн, депутадта кандидадаар дэбжүүлһэндэнь һунгагшадтаа баяр хүргэбэ.

В. Доржиев.

Дээшэлүүлэгдэһэн уялганаудые абаба

Улан-Удын сэмбын фабрикын механическа цех соо фабрикын 300 гаран хүдэлмэришэд ба албахаагшад сугларба.

Партийна эхин организациин секретарь нүхэр Сидоренко митингые нээбэ.

«Эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудта гүрэнэй розничэ сэнгүүдые шэнээр химдаруулха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые ВКП(б)-гэй Улан-Удын Пригородно районно комитедэй түлөөлэгшэ нүхэр Д. Козель тодо һонорооор уншаба. Тиигээд һүүлээрнь:

— Һалбаран мандажа байгаа манай арадай ажахыда үнгэрэгшэ жэл соо нилээд ехэнүүд амжалтануудай туйлагдаһыень дайнай дүүрэһэнһээ хойшо эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудай сэнгүүдые шэнээр химдаруулха тухай парти ба правительствын энэ гурбадахи тогтоол гэршэлнэ, — гэжэ баяртайгаар тэмдэглэбэ.

Удаань, сэмбэ хатаагша А. Молокова, мастер Б. Тимошкин ба бусад хамта 8 хүн үгэ хэлээ. Үгэ хэлэгшэд хадаа парти ба правительствын энэ тогтоолдо харюу болгон үйлэдбэриин үндэр бүтээсэнүүдые туйлахын тулада үдэрэйнгөө нормонуудые 1,5 ба 2 дахин үлүүлэн дүүргэжэ байха уялгануудые абаад, саашадаа улам эршэмтэйгээр ажаллахые бүхы коллективэйнгээ хүдэлмэришэдые уряалба. Тэдэнэй уряанудые хүдэлмэришэд нэрьемэ альгаташалгаар угтаба.

Ц. Цыдыпов.

Студентнэрэй баяр

Улан-Удын зооветеринарна институдай студентнэр, хүдэлмэрилэгшэд ба багшанар мартын нэгэнһээ үнэ сэн химдаруулха тухай парти ба правительствын тогтоол халуунаар угтаа.

Институдай актова зал соо болоһон баярай суглаан дээрэ үгэ хэлэһэн директорэй орлогшо доцент Д. К. Червяков манай орондо арадай ажахын ямараар хүгжэжэ байһаниие, үмхиржэ байһан капиталистическэ системэтэй жэшэн харуулба.

Студент Радоненко болбол тус тогтоол соо студентнүүдэй стипенди тухай хэлэгдэһэн пунктда тогтожо хэлээ.

— Дэлхэй дээрэ имагтал Советскэ Союзда хүн түрэлтэндэ иимэ жаргалта байдал олгогдонхой. Энэ тогтоолые уншаад байхадаа, парти ба правительствынгаа, нүхэр И. В. Сталинайнгаа биданэр —студентнэртэ эхэ эсэгын халуун анхарал хандуулжа байһаниие үшөө дахин харанабди.

Харин капиталистическэ оронуудта ажалшадай байдал доройтожол байна, хүдэлмэригүйшүүл улам олошорно.

Тэрэшэлэн доцент Иванов, студентнэр Тугаринов, Этингов ба бусад үгэ хэлэжэ, тус тогтоолой харюуда һуралсалай ба ажалай жаяг заршамуудые улам шангадхаха, научно-шэнжэлгын хүдэлмэриие эрид дээшэлүүлхэ гэһэн уялга абаа.

К. Васильев.

Национальностьнуудай Соведтэ һунгахэ һунгуулиин № 442 Бичурын округ

Доржи Гармаевич ГАРМАЕВ

НҮХЭД ҺУНГАГШАД! Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидат нүхэр Гармаевта голоосуудаа нэгэн һаналтайгаар үгэе!

АРАДАЙ ХҮБҮҮН

1. ЭДИР НАҺАНАЙ ЭХИН

— Үталһэн хойноо хүбүүтэй болобобди. Ямар хуби заяатай хүн түрөө юм, юрадөөл бидэнэрэйнгээ харгыгаар — хатуу дошхон баяшуулай хара барлагуудай харгыгаар ябаагүй һаань һайн бэлэй, — гэжэ Гарма үбгэн дүтынгөө танилнуудта хэлэдэг һэн.

Гарматанай хүбүүн Доржи гартаа ташуур барижа, дүрөөдэ хүлөө хүргэжэ шадаха болоһон сагһаа хойшо амандаа хэхэ хилээмэ, мүртөө нэмэрхэ хубсаһа бэдэржэ эхилээ. Баянай адуу манаадшье, десятина сабшаадшье үзөө. Тиихынгээ хажуугаар өөрынгөө элинсэг хулинсагуудай үни холоһоо нааша эдэлээ боложо байһан альганай тухай гэхээр яндан муухан газар дээрэ ажалладаг һэн.

— Зай, энэ Доржи хүбүүн, одоол мүнөө жэлдэ туламдаа тарятай, үбэлдөө үбһэтэй байхань ха. Хэтэрмэ нэтэрүүгээр ажаллана, — гэлдэн, Харлан нютагай зарим хүнүүд магтадагшье, атаархадагшье һэн. Эдэ үгэнүүд хододоо хабар, зунай үедэ дуулдадаг һэн. Тиихэдэнь Доржи намартаа, үбэлдөө:

— Газар дээрээ ажаллахадаа гоожуулһан хүлһэнэймнишье шэнээн хэмжүүртэй бороо ороогүй. Канаваар асарха гэһэн уһанаймни хахадынь шэргэшөө, хахадынь эльһэ руу орошоо. Одоол мүнөө жэлдэ өөрөө хэзээ хэзээнэйхиһээ хооһон би, малнуудни хэзээ хэзээнэйхиһээ туранхай, — гэжэ ябадаг байгаа.

Иимэ он жэлнүүд удаа дараа үнгэрнэ. Доржиин ажал улам хүндэрнэ. Баяд, ноёд, лама бөөнэр үгытэй ядуу ажалшадые бажууха мүлжэхэ аргаяа бүри нугархай, бүри мэхэтэй, бүри ехэ олзотой болгоо...

1917 ондо болоһон Агуу ехэ Октябрьска революциин дүлэн Сибириин ой тайга соогуур, Байкал далайн эрьеэр, Боргойн, Түгнын, Яруунын талануудаар соробхилно. Ангинуудай бии болохоһоо хойшо ажалша зониие орёоһон гэнжэнүүд — Россин капиталистнарай, бурядай феодалнуудай, түгэд монголой гэгээшүүл хубилгаашуулай болон бусад дарлагшадай гэнжэнүүд таһара татагдаа.

Доржи Гармаевич Гармаев энэ агуу ехэ хубилалтые угтахадаа, иигэжэ тангаригла бэлэй:

— Эсэгэ Ленинэй эхилһэн энэ хэрэгтэ үнэн сэхэ ябахаб. Сталинай арюун һайхан һургаалые хододоо дахахаб. Арадай засаг түрые хамгаалалсахаб.

Нүхэр Гармаевай эдир наһан эндэһээ эхилээ.

2. ХҮНДЭТЭ ХҮН

Ажалшадай зол жаргалай наранай мандаһаар—Октябрьска революциин болоһоор 13-дахи жэлэй ой хэды хоноод тэмдэглэгдэхэеэ байгаа. Харлан нютагай Нарин-Арал гэжэ газарта ажаһуугшадай суглаан болобо.

—Нүхэдүүд! Бидэниие мүлжэгшэд усадхагдаа. Ажабайдалаа ямараар зохёохо тухай асуудалые зүбшэжэ байхадаа бидэнэр хамагай түрүүн большевигүүдэй партида хандаха ёһотойбди. Жэжэ ажахынууд ядарал зоболонһоо хэзээдэ мултархагүй гэжэ Ленин багша бидэнэрэйдэ ерээд, хараад ошоһон шэнгеэр, тон зүбөөр заана,—гэжэ тэрэ суглаан дээрэ Доржи Гармаевич хэлээ һэн.

—Зүб, зүб. Ленин—Сталинай зааһан зам — бидэнэр шэнги ажалшадай эгээл үнэн зам, — гэлдэн хэдэн хүнүүд нэгэн доро нүхэр Гармаевтай һаналаа нэгэдээ. Тиигэжэ 12 айл «Хадуур ба Балта» гэжэ колхоз эмхидхээ юм.

— Түрүүшымнай алхам нарай үхибүүнэй дамжажа эхилһэн үе шэнгеэр мүнөө һанагдана. Үгытэй шалалтай 12 бүлэ айлай хамтарууlһаншье зөөринь ээлтэй һэн бэзэ даа,—гэжэ «Хажуур ба Балта» колхозой түрүүшын гэшүүдэй нэгэн Бадма Шагдуров гэгшэ хөөрэнэ. Тиигээд, иигэжэ саашань үргэлжэлүүлнэ:—үбэллөө Сүхэ голой баруун эрьеэ. зундаа—зүүн тээнь һуудаг байгаабди. Нютагай баяшуулай үлэгдэлнүүд, бидэнһээ 25 километрын газарта байһан Понгоол дасанай ламанар бидэндэ хоро һаад хэдэг һэн.

Тэдэнэр хамтаржа, дамжажа эхилһэн үхибүүн шэнги манай колхозой хүлэй хоорондуур модо шэхэдэг һэн. Теэд, тэрээнһээнь бүдэржэ, торожо нэгэшье унаагүйбди Бидэнэй хоёр һүга дороһоо большевистскэ партиин урихан зөөлэхэн аад, хүсэн түгэлдэр гарнууд өөдэмнай үргэн барижа байгаа.

Доржи Гармаевич тиихэдэ түрүүлэгшээр һунгагдаад лэ, саашадаа жэл бүхэндэ, мүнөө 20-дохи жэлээ манай колхозые толгойлно бшуу — гэжэ бригадир Жамсо Самданов хөөрэлдөөндэ хабаадалсажа эхилбэ. Нэгэ хэды аниргүй һууһан хойноо Самданов бачртайгаар иигэнэ:

—Доржи Гармаевич хүн зоной түлөө оролдодог, арадай хэрэгэй түлөө юугээшье гамнахагүй байһанаа бэеэ даажа, сүлөөтэйгөөр ажалладаг болоһон сагһаа хойшо элеэр харуулдаг һэн. Аяг зангаар һайн, тон үнэншэ сэхэ хүн гэшэ. Эдэ бүхы шэнжэ шанарнуудаараа Доржи Гармаевич хаа хаанагүй хүндэтэй хүн болоо.

3. ЭГЭЭЛ БЭРХЭШЭЭЛТЭ ЖЭЛНҮҮД

Болохоёо байгаа һунгалтануудта зорюулагдаһан «Доржи Гармаевич Гармаев» гэһэн листовко соо иигэжэ бэшэгдэнэ: «...нүхэр Гармаев болбол бүхы бэрхэшээлнүүдые дабан гаража, артелеэ шэнэ амжалтанууд тээшэ хүтэлэн ябана...»

—Бэрхэшээлнүүд хаа-яа ушардаг юм. Эгээл хүндэ жэлнүүд — Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай жэлнүүд байгаа,—гэжэ Доржи Гармаевич эхилээд, иигэжэ хөөрэнэ,—немецкэ фашистнуудтай тэмсэхын түлөө манай колхозой 89 хүн Советскэ Армида ошоһон юм. Колхозно ажахын нилээд ехэхэн механизмын 89 винт-шүрэбүүд, тон шухала участогуудһаа абтаһан байна.

—Теэд, тэдэ шүрэбүүд ондоо баһал һайн шүрэбүүдээр һэлгэгдэһэн байгаа бэзэ?—гэжэ асуубабди.

—Зүб, зүб. Баһал һайн шүрэбүүдээр һэлгэгдэһэн байха. Үнеэ һаажа шадахал хүн һаа МТФ-дэ ошоо, боолто боохо шадалтайл һаа полинууд дээрэ гараа. Үбгэд, эхэнэрнүүд, армиин наһанда үшөө хүрөөдүй залуушуул—эдэнэрэй эрхимээр ажаллаһан дээрэһээ артельнэй шадалаа жаахашье гээгээгүй юм. Тариан ажалай бригадада Гармацу Жамбалова, Эрдэницу Банзарова, малажал дээрэ Нимацу Аюрова, Санжидма Хайнчикова ба бусад ёһото стахановскаар хүдэлмэрилдэг байгаа.

Колхозые хүтэлбэрилхэ ябадалдамнай партийна, комсомольско эхин организацинууд угаа ехээр тиихэдэшье туһалдаг байгаа, мүнөөшье туһална. Тэдэнэй авторитет дайнай үедэ угаа ехээр ургаа. 1941—1945 онуудта 9 хүн партиин гэшүүд болоо. Тиихэдэ, һүүлэй үедэ 30 залуушуул комсомолдо ороһон байна. Тиимэ бэзэ?—гээд, Доржи Гармаевич парторганизациин секретарь нүхэр Гомбо Олзобоевто хандана.

—тиимэ, тиимэ,—гэжэ тэрэнь харюусаад, иигэнэ:—манай колхознигууд Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай үедэ гансал хубита ажалаа хараад һуугаагүй. Тэдэнэр али бүхы шадалаараа фронтдо туһалдаг байгаа. Жэшээлхэдэ, 1943 ондо 15 мянган түхэригэй урьһаламжа захижа, 40 мянган түхэриг Оборонын фонддо үгэһэн байна — гээд, ойр зуура аниргүй һууһан хойноо иигэжэ нэмэбэ, — дайнай һүүлэй жэлнүүдтэ манай коммунистнууд, комсомолецууд ажалай фронтын түрүү зэргэдэ ябалсахаһаа гадна, политическэ эрдэмээ дээшэлүүлнэд. ВКП(б)-гэй түүхын хураангы курсые шудалха кружогто һуралсагшадай дунда СССР-эй Верховно Соведэй депутат Доржи Гармаевич Гармаев бии...

4. ОРОЛДОЛГЫНЬ АША

«Хадуур ба Балта» колхоз томохон ажахы боложо, революциин трибун Сергей Миронович Кировай нэрэ мүнхэлөө юм. Кировэй нэрэмжэтэ колхоз Бичурын аймагай баруун урда захада оршоно. 1948 оной зунһаа эхилжэ колхозойнгоо центрые (200 гаран гэр, хашаа, хорёо мэтэнүүдые) 4 километр анханайхиһаань холо газарта нүүлгээ.

—Зунай сагта манайда айшалжа ерээрэйгты. Эдэ һөөг бургааһанууд сэсэглээд, таригдамал сад парк шэнгеэр үзэгдэхэ. Үдэшэ боломсоор электрын гэрэл яларха. Электростанцимнай үглөө мүнөө ашаглагдахаяа байна,—гэжэ Бальжин Намсараев—колхозой бухгалтер хэлэнэ.

Оршон тойронние харахада таряалангай наг шэбхэ таряагдаһан талмайнууд, хүргэгдэһэн шаажан шэнги саһанда жэгдээр хушаатай сабшалан нэмжынэ. Мүнхэдөө эдлэхэ нитынь газар 13000 гектарһаа үлүү. Һүүлшын дүрбэн жэл соо таряанайнь валова суглуулга 4000 центнерээр ехэ болонхой. Тиихэдэ ашаг шэмэтэ малай дүрбэн фермэһээ гадна 31 бүлэ зүгынүүд, хэдэн зуугаад толгой кролигууд бии. Адуу мори үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб жэлһээ жэлдэ дүүргэгдэдэг.

—Ажал хүдэлмэрээ амжалтатайгаар ябуулхадамнай бидэнэй байдал гоё һайхан, сэнгэлиг хүхюу, культурна болоно, — гэжэ нүхэр Намсараев хэлээд, сонхоороо газаашаа заажа иигэжэ хэлэнэ:—энэ магазимнай гээшэ. Эндэ асарагдаһан эд бүд, эдеэ хоолой зүйлнүүд тэрэ үдэртөө шахуу худалдагдан абтадаг. Колхознигууднай мүнгөөр элбэг болоо. Колхознай хэрбээ 1935 ондо 27 мянган түхэриг олзотой байһан һаа мүнөө 153 мянган түхэриг олзо доход олоо.

—Радиоузел, клуб, уншалгын байшан, улаан булангууд бии. Эдэ бүгэдэ манай колхозой бодото культурна болоһониие батална, — гэжэ бухгалтер хэлээд, шкаф сооһоо нэгэ дэбтэр гаргажа, бидэндэ һарбайна.

—Энэ хадаа үнгэрэгшэ жэлэймнай тоосоон. Доржи Гармаевич Гармаевай эсэшэгүй оролдолгоор ба үүсхэлээр түйлаһан тоонуудтаймнай танилсагты,—гэбэ.

5. АРАДАЙ ХҮБҮҮН

Нүхэр Гармаевай портрет зураха болбол иимэ: хүдэр, дүүрэн марятай бэетэй. Харабтар шарайтай. Үндэр духань гурбан эли уршалаануудаар зурагданхай. Хурса, гүнзэгы бодолто хүнэй нюдэд, нилээд уташаг нидхэ дороһоо харагдана. Толгойнь бууралтажа ябаһан үһэн хододоо нигтаар һамнагданхай.

Гарнуудынь, хургадынь Доржи Гармаевичын хүдэлмэришэ хүн байһаниие дахин батална. «Ябагаар хаанашье һаань ошохо, хэрэгтэй болоо һаань таряа хиидхэлсэхэ, үбһэ һурилэлсэхэ байха» гэжэ бидэндэ нэгэ үбгэн хэлээ.

СССР-эй Верховно Соведэй сессидэ хабаадалсахаяа Москва ошохо гэжэ Доржи Гармаевич нэгэтэ түхеэржэ байгаа һэн. Тиихэдэнь колхозойнь правлениин зарим гэшүүд хүнгэн автомашина абаха гэһэн дурадхал оруулаа. «Хүнгэн автомашина абажа хэзээдэ үрдихэбди. Эгээ мүнөө үедэ бидэндэ электростанци тон шухала болоод байна. Электричествын хүсэ хэрэглээгүй һаа ажалайнгаа урда орожо урдихэеэ болихо аюул ушаржа болохо. Ерээдүй сагайнгаа амжалтануудта бата һуури табиха ёһотой гэжэ бидэниие парти һургана» гэжэ Доржи Гармаевич хэлээ һэн. Иигэжэ ямаршье бэрхэшээлэй тохёолдоо һаа, тэрээнһээ дулдыдахагүй бата һуури ажал бүхэндөө нүхэр Гармаев табидаг. Мүн, урдань түйлаһанаа домогложо һуудаггүй, харин манай гүрэнэй ажабайдалдахи гол ёһые —ходолоо урагшаа эрмэлзэн тэгүүлдэг ёһые баримталдаг байна.

Колхозой сэсэн габшагай хүтэлбэрилэгшэ Доржи Гармаевич хадаа советскэ шэнэ заншалые бэеэрээ, өөрынгөө бүлэ соошье һаань харуулдаг юм. Коля нэрэтэй ород хүбүүе Кяхтын хүүгэдэй гэрһээ үргэжэ абанхай. Иигэжэ гурбан үхибүүдтэй болоо юм. Коля мүнөө 4-дэхи класста һуража байна. «Манай нэрэ суурхуулха хүн болохо даа» гэжэ Колиёо магтахадаа, эсэгын энхэрэнги нюдөөр тэрээндээ хандана.

Энэнь советскэ арадай агууехэ хүсэн тухай, сталинска национальна политикын сэсэн мэргэн байһан тухай багаханшье һаа тодо баримта мүн. Гадна, Доржи Гармаевичын энхэрхы халуун зүрхэтэй, хүнүүдтэ ходоо туһалжа ябадаг байһыень баталалсана. «Үхибүүдтэшье, колхознигуудташье коммунистическэ хүмүүжүүлгын гуримаар хандадаг» гэжэ хэлсэхыень оло дахин дуулаабди.

Доржи Гармаевичын эдир бага ябахадань зарим хүнүүд «доторoo бодолтойхон, аминдаа ажалтайхан хүн болохо бэзэ» гэлсэдэг байгаа. Харин мүнөө хэдэн олон хүнүүд «гүрэн түрын ёһотой ажал-ябуулагша, партийна үнэн сэхэ һанал бодолтой, болото арадай хүбүүн гээшэ» гэжэ нүхэр Гармаев тушаа хөөрэлдэнэ. Эгээл тиимэ дээрэһээнь Бичурын аймагай Кировэй ба Ворошиловай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельнүүдэй гэшүүдэй, Хонхолойн машинно-тракторна станциин коллективэй һунгалтын урда тээхи суглаанууд һунгуулиин № 442 Бичурын округһоо Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар арадай үнэн сэхэ хүбүүн Гармаев Доржи Гармаевичые нэгэн һаналаар дэбжүүлһэн байна.

Д. Гунзынов.

Бичура — Улан-Удэ.

Бичурын аймагай Харланай сомоной Кировэй нэрэмжэтэ колхоз республикын колхозуудай эрхимүүдэй нэгэн юм.

Тус колхозой эмхидхэгдэһэн үдэрһөө хойшо тэрэнэй түрүүлэгшээр хоёрдохи зарлалай СССР-эй Верховно Соведэй депутат Доржи Гармаевич Гармаев хүдэлмэрилнэ. Мүнөө нүхэр Гармаев Мухаршэбэрэй ба Бичурын аймагуудай ажалшадаар дахяад Национальностьнуудай Соведэй депутадта кандидадаар дэбжүүлэгдэв.

Урданай ядарал зоболонто Харлан нютаг мүнөө танигдахаар бэшэ ондоо болоо. Һургуули, уншалгын байшан, радиоузел, амбулатори, магазин, ветеринарна лечебница болон бусад эмхи зургаанууд эндэ бии. Тиихэдэ таряанажалай ба малажалай талаар Кировэй нэрэмжэтэ колхоз жэлһээ жэлдэ амжалтануудые түйладаг юм.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Д. Г. Гармаев үрһэнэй таряанай сэбэрлэгдэһэниие шалгажа байна.

О. Березковой фото.

Түрүү коммунист

1940 онһоо хойшо нүхэр Доржи Гармаевич Гармаев манай эхин парторганизациин гэшүүн юм. Тэрээнһээ урда тээшье нүхэр Гармаев коммунистическэ партиин заабари захяае бодото дээрэнь үнэн сэхээр бэелүүлдэг партийнабэшэ большевик байгаа. Баяшуул, ламанар, ноёд ба бусад дайсадтай тэмсэгшэдэй түрүү зэргэдэ хододоо ябадаг һэн. Харлан нютагта түрүүшын колхоз эмхидхэгшэдэй нэгэн юм.

ВКП(б)-гэй гэшүүн Доржи Гармаевич хадаа Кировэй нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшээр үни удаан саг соо хүдэлмэрилхэ зуураа, большевистскэ партиин политикые үргэн олон ажалшадай дунда үдэр бүри нэбтэрүүлэн ажаллана. Дулэтэмэ үгэтэ агитатор байхаһаа гадна, олондо хүндэтэй ба тэдэндэ хододоо энхэрэгээр хандажа, туһалдаг юм.

Колхозойнгоо ажахын шухала шухала асуудалнуудые партоэганизациингаа суглаан дээрэ табиха гэһэн дурадхалые нүхэр Гармаев хододоо дэмжэдэг ба өөрөөшье оруулдаг байна. Тиигээд, суглаанай шиидхэбэриие хүтэлбэри болгон, урдаа байһан зорилгонуудые амжалтатайгаар шиидхэхын түлөө бүхы хүсэ шадалаа гаргадаг.

Нүхэр Гармаев политическэ эрдэм мэдэрэлээ саг үргэлжэ дээшэлүүлжэ байдаг юм. Тэрээнэй гэртэнь орожо харабалтнай элдэб олон номууд стол дээрэнь байха. Тэдэнэй дунда «ВКП(б)-гэй түүхын хураангы курс», Михайловай «Эхэ ороной карта дээрэ», «Парижска эб найрамдалай конференци дээрэ нүхэр Молотовой хэлэһэн үгэнүүд», «Ургамалнуудые тариха ба харууһалха тушаа лекцинүүд», «СССР-эй Конституци» ба бусад бии. Гансахан эдэ номууд Доржи Гармаевичын ямар олон шэглэлнүүдые баримталан һуралсадагые харуулна.

Доржи Гармаевич хадаа «ВКП(б)-гэй түүхын хураангы курсые» шудалха кружогто эрхимээр һуралсана. Гадна, парти ба правительствын шухала тогтоолнуудые гүнзэгыгөөр шудалаад, һүүлээрнь колхознигуудта тодорхойгоор хэлэжэ үгэдэг заншалтай.

Коммунист Доржи Гармаевич Гармаев иимээр хүдэлмэрилжэ, һуралсажа байдаг юм.

Г. Олзобоев, парторганизациин секретарь.

Агууехэ хүсэн

Доржи Гармаевич Гармаев СССР-эй хоёрдохи зарлалай Верховно Соведэй депутат туладаа Москва ошожо, манай Эхэ ороной дээдэ засагай ажал-ябуулгада хабаадалсадаг һэн. Москваһаа бусахадань нүхэр Гармаевай һунгагшад — Мухаршэбэрэй, Бичурын аймагуудай колхознигууд, хүдэлмэришэд, албахаагшад угаа ехэ дэбжэлтын, баяр баясхалангай оршон байдалда тэрэниие угтадаг байгаа. Тиигэнгүй яаха гээшэб — ажалшан арадай гүн дундаһаа урган гараһан Доржи Гармаевич дэлхэй дээрэ эгээл ехэ хүсэтэй гүрэнэй парламентын гэшүүн ха юм. Дэлхэйн революциин багша нүхэр Сталинтай нюураараа уулзажа ерээ ха юм. Арадуудай зол жаргал зохёон батадхаха хуулинуудые зүбшэн хэлсэлгэдэ, баталалгада хабаадалсаа ха юм.

1949 оной октябрьта болоһон нэгэ уулзалган тухай энэ статья соогоо хэлэхэ хүсэлэнтэйб. Кировэй нэрэмжэтэ манай колхозой бүхы колхознигууд нүхэр Гармаевай Москваһаа ерэхэдэнь клуб соогоо суглараа һэн. Депутаднай хаагуур ябаһан, юу хэһэн, ямар юумэнүүдые хараһан тухайгаа тон тодорхойгоор хэлэжэ үгөө. Иосиф Виссарионович Сталин болон тэрэнэй ойрын соратнигуудай арюун һайхан дүрэ шарайе элеэр харуулан хөөрөө һэн. Советскэ Союзай ажахын ургалтын олон тоонуудые хэлээ. Эдэ бүгэдэ суглараагшадые угаа ехээр һонирхуулаа бэлэй. Тэдэнэр баяртай зол-той байһанаа альгаташалгануудаар гаршалаа һэн.

Нүхэр Гармаевай элидхэлэй һүүлээр хэдэн олон хүнүүд өөһэдынгөө һанал бодол, ажал хүдэлмэри, амжалта илалта тухайда хэлэһэн юм. Тэдэнэр тус тустаа улам дээшэлүүлэгдэһэн уялгануудые абаа бэлэй. Тиихэдэ, хүршэ һууһан «Большевик» колхозтоёо социалистическэ мүрысөөндэ оролсохо гэһэн дурадхал оруулагдажа, хизааргүй ехэ дэбжэлтэтэйгээр баталагдаа һэн.

Энэ социалистическэ мүрысөөнэй зарим дүнгүүд мүнөө элитээр харагдана. Жэшээлхэдэ, мал үсхэбэрилхэ гүрэнэй түсэб манай колхоздо адуу морёор — 100,3 эбэртэ бодо малаар — 102, хони ямагаар — 101,3 гахайгаар — 100 процент дүүргэгдөө. Гадна, зүгынүүдые, кролигуудые болон шубуу үсхэбэрилхэ шэнэ һалбаринууд ажахыдамнай бии болоо. Үнгэрэгшэ жэлдэ гансахан малажалһаа 102.362 түхэригэй олзо доход оруулагдаа.

Гүрэнэй уялгата түлбэринүүдые болзорһоонь урид, түсэбһөө үлүүлэн түлөөбди. 3800-аад центнер эрхим шанартай таряан, 50000-һаа үлүү литр һүн ба мүн мяхан, үндэгэн, брынзэ, нооһон мэтэнүүд гүрэнэй амбарта ехээр оруулагдаа.

1949—1950 онуудай үбэлдэ бэлэдхэхэ талаар ехэхэн хүдэлмэринүүд хэгдэһэн байха юм. Бүхы малнууднай дулаан ба уужам байранууд аар хангагданхай. Мүнөө бултадаа тобир таргануу ондо оржо байна. Түл абалга эмхитэйгээр эхилбэ.

Эдэ бүгэдэ хадаа социалистическэ мүрысөөнэй агууехэ хүсэнэй аша үрэ мүн. Иигэжэ колхозоймнай түрүүлэгшэ Доржи Гармаевич Гармаевай Москваһаа бусаха бүриинь социалистическэ мүрысөөнэй шэнэ долгин эбхэрлэг юм. Тэрэ долгин хэзээдэ замхадаггүй, харин улам хүсэтэй болодог байна. Ушарынь хадаа энэ мүрысөөн манай түрэл Москваһаа, нангин Кремльһээ, агууехэ Сталинһаа унгитай байна бшуу.

Г. Будаев, ветеринарна фельдшер.

Колхозоймнай культурна ургалта

Кировэй нэрэмжэтэ манай колхоз культурна талаараа угаа ехээр ургаа. Культурна хүдэлмэридэ колхозно фондһоо гаргагдадаг мүнгэнэй тоо мүнөө жэлдэ 1946 онойхидо орходоо арбаад мянган түхэригөөр ехэ болоо. Арад зониие үзэг бэшэгтэ һургаха талаар ехэхэн хүдэлмэри ябуулагдана. Хэдэн олон колхознигууд центральна, республиканска болон аймагай газетэнүүдые захижа абана. Гансахан «Бурят-Монголой Үнэн» газетэ 35 экземпляр абанабди.

Колхознигуудай байра байдалай түбхинэһэн ба сэбэр гоё байха ябадалда ехэхэн анхарал хандуулагдана. 1946 онһоо захалан колхозойнгоо центрые нүүлгэжэ эхилһэн байнабди. Айл бүхэн буусэ шадарай газартай боложо, тус тустаа огород таридаг болоо.

Правлениин, сомоной Соведэй, һургуулиин, амбулаторин. магазинай, уншалгын байшангай гэрнүүд таарамжатай зохидоор табигдаһан байна. Малай байранууд бүрин һэльбэгдэн табигдаа.

Мүнөө айл бүхэнэй гэртэ радио бии. Манай колхознигууд үдэр бүхэндэ радио-дамжуулгануудые дуулажа, орон соохи ба хилын саанахи байдалые мэдэжэ байдаг болоо. Бүри һаяар электростанцимнай хүдэлмэрилжэ эхилхэнь. Тиихэдэнь айл бүхэндэ Ильичын лампочкын ялархаһаа гадна, хүндэ хүшэр хүдэлмэринүүд электричествээр бүтээгдэдэг болохо юм.

Колхозойнгоо культурна талаараа хүгжэхэтэй хамта колхознигуудаймнай эрдэм мэдэрэл ургалсана. Энээндэ жэшээ болгон СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Доржи Гармаевич Гармаевай ажабайдалһаа харуулая. Нүхэр Гармаев хадаа Максим гэжэ хүбүүтэй юм. Тэрэнь мүнөө Иркутска медицинскэ институтда һурана. Эсэгэнь — Доржи Гармаевич СССР-эй хоёрдохи зарлалай Верховно Соведэй депутат. Мүнөө гүрэнэйнгөө засагай дээдэ органой депутадта кандидадаар хоёрдохёо дэбжүүлэгдэжэ байна.

Иигэжэ, манай колхоз болон тэрэнэй гэшүүд культурна талаараа ургажа байна.

Л. Цыдыпов.

уншалгын байшангые даагша.

Коммунистическээр хүмүүжүүлэгшэ

Эхэ һайхан оронойнгоо ургажа хүгжэжэ байһаниие харахадаа хамагай түрүүн манай бүхы илалтануудые зохёогшо ба зоригжуулагша агууехэ Сталинда зүрхэнэйнгөө халуун баярые хүргэнэбди. Нүхэр Сталинай сэсэн мэргэн ударидалгын аша үрэ манай Харлан нютагай колхозник бүхэнэй гэр соо, артелиимнай жалэй тоосоной хуудаһанууд соо, манай эндэхинэй политическэ болон юрэнхы эрдэмэй ургалта соо, бусад жэжэшье, томошье зүйлнүүд соо үзэгдэнэ.

Би түмэршэ дарханби. Колхозой һая эмхидхэгдэһэн үедэ минии хэхэ ажал тон ехэ байдаг байлай. Һүүлэй үедэ намда сүлөөтэй саг элбэгжээ. Энэ юун дээрэһээ болооб гэхэдэ, хүн бүхэн даажа абаһан юумэндээ һайнаар, химгатайгаар хандадаг болоо. Энэ шанар хадаа олохон юумые харуулна гэжэ хэлэхэ байнаб. Нэгэдэхеэр, —хүн бүхэн ниитынгээ зөөриие гүрэнэймнай хүсэ шадалай шүрбэһэ шандааһан гээшэ гэжэ харана. Хоёрдохёор, — ажал һайнаар хэжэ, арюун һайхан эрхэнүүдэйнгээ нэгые дүүрэнээр эдлэжэ шададаг болоо. Гурбадахяар, —хүн бүхэнэй харюусалга, тэрэнэй мэдэрэл дээшэлээ.

Үдэр бүри элитээр үзэгдэжэ байгаа эдэ барцмтануудсоо. колхозоймнай түрүүлэгшэ —СССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидат Доржи Гармаевич Гармаевай ехэхэн хубита бии. Нүхэр Гармаев колхознигуудаа коммунистическээр хүмүүжүүлхэ ябадалда гол анхаралаа хандуулдаг. Ёһотой большевистскэ үнэн сэхэ эрилтэнүүдые Доржи Гармаевичые табихада, тэрэнь хэзээдэ дүүргэгдэдэг юм.

Иигэжэ Кировэй нэрэмжэтэ манай колхоз 20 жэлэй туршада хүдэлмэрилжэ байһан түрүүлэгшынгээ хүтэлбэреэр Агууехэ Сталинай заабаринуудые бэелүүлнэ. Урдын, ядуу байдалта Харланай талада коммунизмын нарай дэлгэр сталинска артелиин һүр жабхалангата байдал һалбаран сэсэглэнэ.

Ширип Чишигеев, түмэршэ дархан.

Национальностьнуудай Советдэ hунгаха hунгуулиин № 441 Тарбагатайн округ

Павел Кузьмич МЕТЛЯЕВ

НҮХЭД hУНГАГШАД! Коммунистнууд ба партийнабэшэ хүнүүдэй сталинска блогой кандидат нүхэр Метляевта голосуудаа нэгэн hаналтайгаар үгэе!

Советскэ агроном

Вүшмэг сагаан манан унажа, Саян уулын үргэн хормойе үргэлжэдэнь хушанхай. Гансал тэрэнэй орьёл торьёл хурса оройнууд шобойлдон харагдана, дошхон дорюун хадын уhанууд хүсэтэйгөөр долгилон мушхарна...

Загтуй тосхоной хэдэн бүлэг тарияшадай хоёр нэгэ тахяануудай сүрьятама хоолойгоор үглөөнэй дохёо татахань, мүн шугы бургааhан соогуур хүхы шубуунай донгодохонь дуулдана. Энэ тосхондо нэгэшье айлайхи бодоогүй, бултадаа унтаатай хэбэртэй. Гансал Кузьма Метляевай бишыхан гэрэй урдахана хахархай самсатай, хүл нюсэгэн хүбүүн хурсахан хара шодоороо холые шартэн hууна. Энэ хүбүүе адаглан харахада ехэл бодолгото болоhон хэбэртэй. Байгаалиин гоё hайхан үзэгдэлнүүдые шэнжэнэ янзатай.

— Хүбүүмни ятараа эртэлбэш, тарияашни хосорхоёо hанаа гү? —гэжэ hаяхан бодожо, газаа гараhан эсэгэнь Павелые гасаалан асууна.

— Үгы даа, минии хэhэн ажалай хосорхые үзэхэгүйт, наашаа харагтылши, ямар ехэ үдхэнөөр ургаhан тариян гээшэб! — гээд, сугса соо барбайтараа ургашаhан тариянай ногоохон эшэнүүдые эсэдэжэ харуулна...

Хүбүүнэйнгээ орооhо тарижа шадахадань Түнхэнэй тарияшан —Кузьма Метляев ехэ баясадаг hэн.

— «Хүн болохо багаhаа, хүлэг болохо унаганhаа», гэжэ минии Павлик орооhо тарижа шададаг юм, энэнь hайн тарияшан болохын тэмдэг хаяа гэжэ hанаад, адихын тулада олоhон фунташье ороохонhоо шэрэбэ табиень хүбүүндэ үгэжэ, тэрэнэй садьхалыень хапаагшаб, —гэжэ Кузьма Метляев хүршэнэртээ хөөрэдэг hэн.

* * *

Уданшьегүй Агууехэ Октябрьска социалистическэ революци болоод, тарияашадай урда үргэн зам нээгдэбэ. Тэрэнэй ашаар Павел хүбүүн hургуулида оробо. Нютаг дээрээ байжа доодо шатын hургуули дүүргэhэн дары Павел Метляев Иркутска хүдөө ажахын техникумдэ ороод, тэрэниие амжалтатайгаар дүүргэжэ, агроном болон наразэргэ абаа hэн.

Коллективизациин үшөө эхилээгүй байхада, Павел Кузьмич Тарбагатайн аймаг эльгээгдэбэ. Тэндэ түрүүшынхеэ орожо, дүй дүршэлөөр тон бага байбашье, тэрэ болбол олоhон мэргэжэлээ зоной хэрэгтэ үгэхын түлөө унтаха нойргүйгөөр тэмсэдэг hэн. Тээд, газар бүри ганса нэгээрээ тарашаhан үмсын ажалтай, жэжэ бүлэг тарияашадай ажал хүдэлмэриин аша үрэ бага байгаа.

* * *

Имагтал коллективизаци болохо, хүдөө нютагуудта колхозуудай эмхидхэгдэхэдэ агроном Метляевай ажал тад ондоо болобо. Тэрэ хадаа Кяхтын аймагта, Окино-Ключевскэ ба Ново-Брянска МТС-үүдтэ хүдэлмэрилхэ зуураа, жэл ерэхэ тудам баян дүй дүршэлтэй ба газартаряалангые hайса мэдэдэг болоо.

1940 ондо БМАССР-эй газартаряалангай Наркомой приказаар нүхэр Метляев Заиграйн аймагай главна агрономоор томилогдобо. Тэрэ болбол тус аймагай Ново-Брянска МТС-тэ зургаан жэлдэ хүдэлмэрилжэ, Заиграйн территориие hайса мэдэхэ болоhон хадаа энэ тушаалда арсалтагүйгөөр ороо hэн.

Олон жэлдэ энэ аймагта таhалгаряагүйгөөр хүдэлмэрилхэ зуураа, Павел Кузьмич арад зоной дунда алдартай, хүндэтэй болоо. Нэгэшье колхоздо, нэгэшье МТС-тэ Метляевые таниха мэдэхэгүй хүн байхагүй. Ушарынь хадаа Павел Кузьмич үргэн ниитэтэй халуун барисаатайгаар хүдэлмэрилдэг, бага ехэшье хүн байг, үбгэд хүгшэдшье байг бултантайнь хөөрэлдөөд, хэлэhэн үгэнүүдыень ханамжатайгаар шагнаад, хэhэн хүдэлмэридэнь туhа хүргөөд ябадаг иимэ hайн шанартай агроном юм. Энэ хадаа арадай дундаhаа урган гараhан эрхим мэргэжэлтэ гээшэ.

* * *

Мичуринскэ агробиологическа наукые хэрэглэhэнэй үндэhэ hуури дээрэ hүүлэй үедэ Заиграйн аймагай түрүү колхозууд ба бригаданууд хүдөө ажахын культурануудай ургасые нилээд дээшэлүүлээ. Мүн тэндэ түрүүшүүлэй зэргэ олошорhон байна. Тэдэнэй дунда Социалистическэ Ажалай Герой С. Киселев, орденто бригадирнууд Ж. Мункуев, Д. Мункуев, орденто звеньеводууд Л. Шурыгина, Ц. Ринчинов ба бусад бии. Эдэнэр советскэ агроном Павел Кузьмичын хүмүүжүүлhэн эрхим хүнүүд —үндэр ургасын бодото мастернууд мүн.

Нүхэр Метляев колхознигуудай дунда советскэ агрономическа наукые улам үргэнөөр нэбтэрүүлэн, үндэр ургасын мастернуудай дүй дүршэлые согсолжо бэ дэлгэрүүлжэ, ехэнүүд талмайнуудhаа үндэр ургаса хуряажа, колхозно баялигые улам арбидхаха хэрэгтэ бүхы хаба шадалаа гаргадаг байна. Тиин, ажал хүдэлмэринь ходо hайн аша үрэ харуулдаг болоо.

* * *

Үглөөнэй наранай элшэдэ игаажа байhан үргэн ехэ поли, тэндэ хүдэлмэрилдэг хүсэтэ тракторнуудай хүүеэн, морин сеялкэшэд, плугшад, борнойшод, газар уhалагшад ба бусад олон колхозниг гуудай бусалма халуун ажалые хинан шалгажа, тэдэнэртэ заабари үгэжэ байхадаа нүхэр Метляев өсэгынгөө бишыхан гэрэй эбартэ урданай хабарай үглөөгүүрые угтажа hуудагаа, мүн эгээл түрүүн агроном болоходоо ямар газарта хүдэлмэрилдэгөө хододоо hанадаг, Ленин — Сталинай партиин сэсэн мэргэн хүтэлбэрээр манай орон дотор гүн ехэ хубилалтанууд болложо, сэнгэлиг хүхюун ажабайдалай hалбаран бадарhанда баясадаг.

Манай агуухэ Эхэ ороной баялигынь барагдашагүй ехэ болоо. Колхоз, совхозуудай хүдөө ажахы механизацилагдаа. Мүн мэргэжэл шадабаряар түгэлдэр эрхим хүнүүд хүмүүжүүлэгдээ, урган гараа. Тэдэнэй нэгэниинь Павел Кузьмич Метляев болоно.

Хүдөө ажахые хүгжөөхэ хэрэгтэ бүхы хабаяа гаргажа, ажал дээрэ амжалта туйлаhанай түлөө нүхэр Метляев «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор, «1941—1945 онуудта Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай үедэ хэhэн шэн габьяата ажалай түлөө» медаляар, БМАССР-эй Верховно Соведэй Хүндэлэлэй дүрбэн грамотаар шагнагдаа.

* * *

Заиграйн аймагай «Улаан Эрхириг», Тарбагатайн аймагай Сталинай нэрэмжэтэ хүдөө ажахын артельнуудэй колхознигууд, Тарбагатайн МТС-эй хүдэлмэришэд ба албахаагшад, Эрийскэ леспромхозой хүдэлмэришэд, инженернууд, технигүүд ба албахаагшад болбол hунгуулиин № 441 Тарбагатайн округhоо СССР-эй Верховно Соведэй депутатта кандидадаар Эхэ оронойнгоо үнэн сэхэ хүбүүн Павел Кузьмич Метляевые дэбжүүлээ. Энэ hунгуулиин округой hунгагшад нүхэр Метляевай түлөө үгаа ехэ баяртайгаар голосовалхаяа байна.

О. Гомбоева.

Колхознигуудай хани нүхэр

Алдарта агроном Павел Кузьмич Метляевые таниха мэдэхэгүй хүн манай эндэ байхагүй. 10 hайса гаран жэлдэ нэгэ аймагта ажаллаха зуураа, нүхэр Метляев арад зонтой нигта барисаатай болоо. Тэрэ хадаа колхознигуудтай ходо хөөрэлдэжэ, тодо hонор заабари үгэдэг, колхознигуудай хэлэhэн үгые хүндэтэйгөөр хүлеэжэ, үнэтэ дурадхалнуудыень ажал дээрэ хэрэглэн туршалга хэдэг заншалтай.

Тиимэл хадаа нүхэр Метляев манай аймагта үндэр ургасын хэдэн олон мастернуудые хүмүүжүүлhэн байна. Тэдэнэй дунда орденто нүхэд Шурыгина, Мункуев, Ринчинов ба бусад бии. Мүн бишье тэрэнэй халуун туhаламжын аша үрөөр жэлhээ жэлдэ үндэр ургаса абадаг боложо, Социалистическэ Ажалай Геройн үндэр дээдэ нэрэ зэргэдэ хүртэhэн байнаб.

Павел Кузьмич гансал үнэтэ заабари үгадагөөрөө хизаарладаггүй, харин тэрэнэйнгээ дүүргэлтые ходо шалгадаг, түрүүшүүлэй дүршэлые согсолдог юм. Нүхэр Метляевай заабаряар манай артелиин бригаданууд агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые зүбөөр бэелүүлдэг болонхой. Тиин, сагай ямаршье байхада үндэр ургаса хуряадагбди. Жэшээлхэдэ, 1946 ондо хүшэр хүндэ ган гасуурай болоходо нүхэр Метляев тарилгын хойноhоо харууhалха тушаа агротехническэ заабаринуудые бидэнэртэ hайса ойлгуулжа үгөө hэн. Тиин, манай звено тариянай ургажа байха үедэ хэдэн удаа уhалhан, нэмэлтэ тэжээл үгэhэн байгаа. Энэнэй ашаар ургасаяа аршалжа, га бүриин 12 центнер таряа хуряагаа hэмди.

Манай звено мүнөө жэлдэ га бүриин 180 пүүд хүрэтэр ургаса хуряаха уялга абанхай. Павел Кузьмичынгаа заабаринуудые урдынхи шэнгеэр бэелүүлээд байхадаа, иимэ ургаса заатагүй хуряаха-мнай лабтай.

Ажалаараа алдаршажа, арадтаа хүндэтэй болоhоной ашаар СССР-эй Верховно Соведэй депутатта кандидадаар дэбжүүлэгдэhэн эрхим агроном Павел Кузьмич Метляевай түлөө бултадаа голосоо үгэел гэжэ hунгуулиин № 441 Тарбагатайн округой hунгагшадые уринаб.

С. Киселев,
Социалистическэ Ажалай Герой.

Залуу мэргэжэлтэдэй багша

Манай аймагай хүдөө ажахын таhагай главна агроном Павел Кузьмич Метляев залуу мэргэжэлтэдэй хүдэлмэридэ саг үргэлжэ туhалдаг, тэдэнэрые өөрынгөө дүй дүршэлдэ hургадаг байна.

Би анха түрүүшынхеэ агроном болоходоо дүй дүршэлөөр тон бага байдаг дээрэhээ хүдэлмэрилөө ядалдадаг hэм. Тиихэдээ Павел Кузьмичта саг үргэлжэ хандажа, тэрэнhээ тодо hонор заабари абадаг байгааб. Павел Кузьмич залуу мэргэжэлтэдтэ тон ехэ анхаралтайгаар хандадаг, тэдэнhээ шанга эрилтэ хэдэг юм.

Тиимэhээ нүхэр Метляевые бидэнэр — залуу мэргэжэлтэд хододоо хүндэлдэг, тэрэнэй заабариие хэлбэришэгүйгөөр дүүргэдэгбди. Хүдөө ажахын шухала хүдэлмэринүүдэй, илангаяа хабарай тарилгын үедэ Павел Кузьмич колхозно поли дээгүүр үдэр hүнигүй ябажа, түрүү агротехникын эрилтэнүүдые бэелүүлхын түлөө эсэшэ сусашагүйгөөр тэмсэдэг.

Бидэнэр Заиграйн аймагай залуу мэргэжэлтэд өөhэдынгөө ёhотой багша Павел Кузьмичын СССР-эй Верховно Соведэй депутатта кандидат болоhондонь тон ехээр баясаабди. Тэрэнэй түлөө нэгэн дуугаар голосоо үгэхэ байнабди.

Т. Гининдармаева,
Курбын МТС-эй участково агроном.

Найдамтай кандидат

Бидэнэр энээнhээ урда тээ Павел Кузьмич Метляевые ажалшадай депутадуудай аймагай Соведэй депутадаар hунгаа hэмди. Тэрэ болбол манай найдабариие гүйсэд харюулжа шадаа. Аймсоведэй депутат байха зуураа, нүхэр Метляев ажалшадай байдалые hайжаруулхын хойноhоо саг үргэлжэ оролдодог байна.

Баян дүршэлтэй агроном Павел Кузьмич хүдөө ажахын культурануудай ургасые дээшэлүүлжэ, Эхэ орондоо улам ехэ таряа талха үгэхэ, колхознигуудай баялигые бүри арбидхаха, колхознигуудай олзо доходые үшөө ехэ болгохо хэрэгтэ бүхы хүсэ шадалаа элсүүлдэг юм.

СССР-эй Верховно Соведэй депутатта найдамтай кандидат Павел Кузьмич Метляевай түлөө угаа ехэ баяртайгаар голосоо үгэхэбди гэжэ өөрынгөө артелиин гэшүүдэй үмэнэhөө мэдүүлнэб.

Ц. Чимитов,
«Оборона СССР» колхозой гэшүүн.

Национальностьнуудай Соведтэ hунгаха hунгуулиин № 440 Яруунын округ

Гунсын Аюшеевна ЦЫДЕНОВА

...зооветеринарна институтдай ...кабинет соо гурбадахи курсын ...дентнэр олоороо ном үзэжэ ...ба. Тэндэнь hоб hонор, абяа ...гүй. Гансал номой хуудаhа...дай hэхэгдэн hаршаганаха, ...д гуурhануудай шуршаганан, ...hан дээгүүр ульгамаар гүйсэ...хэ абяанууд таhалгаряагүй ...жа, тэрэ хон жэн hонор бай...ые эбдэнэ.

...дэнэр — советскэ зооветери...на наукые эрхим hайнаар шу...жа, колхозно ба совхозно ...ын ашаг шэмэтэ малажалые ...и хүсэтэйгөөр хүгжөөлсэхэ ...эгжэлтэд болохо юм.

Тэдэнэй дунда Гунсын Аюшеевна Цыденова hууна, «Караваевска ...рдино үнеэд хайшан гэжэ бии ...гогдоhон юм» гэhэн ном унша...щээр хаража, hонирхожо ерэhэн байгаа.

— Иимэ үүлтэрэй малнуудые манай республикада асаржа үсхэбэрилхээ яанаб?—гэжэ, хажуудань зэргэлээд hууhан залуу студентка басаган дуугараад, Гунсын Аюшеевна тээшэ харана.

— Болохошье байгаа, теэд костромской үүлтэрэй үхэр гэнтэ түрэшөө бэшэ, харин 1920 онhоо эхилжэ, арба шахуу ондоо шуhа ниилүүлэн бии болгогдоhон байха юм. Түрүүшээр тэдэнь жэлдээ мянга табан зуун литр hү үгадэг —жинрэй үнеэдhээ юугээраашье илгардаггүй байгаа. «Караваево» совхоз шэнгеэр, өөрынгөө нютагай үүлтэрэй малнууд сооhоо эрхим шанартай малнуудые шэлэн илгажа, шэнэ hүрэг болгон абаад, тэрэнээ ёhотой hайн байрада, эрхим hайн элбэг шэмэтэ эдеэ хоолоор дүүрэн хангаад, бүхы зоотехническэ заабаринуудые бүрин сахяад байбал, нэгэ хэдэхэн жэлэй турша соо костромской шэнги —hүтэй, томо үүлтэрэй малтай болохомнай лабтай. Мүнөө манай республикада тиимэ хүдэлмэриин бэлэдхэл ябуулагдажа эхилэнхэй, — гэжэ нүхэр Цыденовагай хөөрэжэ hууха үедэнь, кабинедэй үүдэн аалиханаар нээгдэжэ, БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй курьер орожо ерээд:

— Гунсын Аюшеевна, танда телеграмма, — гээд, гартань барюулба. Тэрэнь Хэжэнгын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд ба Хориин аймагай Үдын МТС-эй, Яруунын мяханай совхозой хүдэлмэришэд, албахаагшадай коллективуудэй зүгhөө СССР-эй Верховно Соведэй Национальностьнуудай Соведэй депутатта кандидадаар hунгуулиин № 440 Яруунын округ соо баллотироваалагдаха зүбшөөлөө үгыт гэжэ нүхэр Цыденовада хандаhан телеграмма байба.

...ага хуудаhан дээрэнь дэлхэйн ...рдистка томоhоо томо бэе..., хүнэг шэнги дэлэнтэй, адха ...дүүрэмэ хүхэтэй Послушница ...гэжэ нэрэтэй үнеэнэй зураг гараба.

...нэ үнеэн — долоон зуун жа... табан килограмм амидын ...үртэй, зургаадахи жэлдээ ...гаад байхалаа жэл соо арбан ...а мянга хоёр зуун жаран ... литр hү үгөө гэжэ бэшээтэй ...а.

...Гунсын Аюшеевна үнгэрэгшэ ...зунайнгаа амаралтын үедэ ...гаран студентнэртэй сугтаа ...ромской областьдо экскур...ошоhон юм. Костромаhаа ... километрын хараанда ...ар «Караваево» гэжэ совхоз...ужа, костромской шэнэ үүл...эбэртэ томо малнуудые дүр...хоногой турша соо hайн гэг...

Тус телеграммань тобшохон болобошье, олон мянган ажалшадай суглаанууд дээрэ зүбшэн хэлсэгдэжэ, этигэл найдабариимнай нэрэтэй түрэтэйгөөр харюулжа шадаха гэhэн нэгэ hаналтайгаар шэлэжэ олоhон кандидадтаа хандуулhан үнэн зүрхэнэй үгэнүүд байгаа.

* * *

Нүхэр Цыденова бага наhандаа түрэлхидhөө хахасажа, өөрынгөө үбгэн эсэгэ —Цыденэй Аюшында хүмүүжүүлэгдэhэн байна.

Үбгэн эсэгынгээ наhа бараhанай hүүлээр, Гунсын Аюшеевна бүлынгөө эгээн аха захань болоод, тэдэнээ гансааран үргэмжэлхэ үүргэ дааhан байгаа.

Гунсын Аюшеевна багаар түрэлхидhөө хахасаhан ба үгытэй шадалгай байhан туладаа элир наhандаа hургуулида hуража шадаагүй.

Гунсын Аюшеевнагай эсэгэ-Цыденэй Аюша хадаа урда сагта үе наhан соогоо баяшуулай барлаг боложо ябагшадай нэгэн байhан юм.

Гэбэшье, Агууехэ Октябрьска социалистическэ революциин ашаар, эрхэ сүлөөтэ энхэ hайхан байдалай наран мандаад, бүхы ажалша зоной бүхэтэр болоhон нюрганиинь тэниигээ hэн.

1925 ондо арбан зургаатай басаган түрүүнэйхеэ hургуулиин үүдэ татаад, эрдэм шудалжа эхилээ. Нүхэр Цыденова номдо hураха айхабтар ехэ хүсэлэнтэй дээрэhээ, дүрбэн жэлэй hургуулиин программые хоёр жэлэй хухасаа соо дүүргэhэн байгаа.

Колхозно байгуулалта хадаа шанга шадалтай ба культурна ажабайдалай үргэн зам тарияашадай урда нээжэ үгөө hэн. Оролой Адаг нютагта 1929 ондо анхан колхоз байгуулагдажа, Гунсын Цыденова түрүүшынхидэй нэгэн болон тэрээндэ ороhон юм.

Колхозно ажахын улам улам ургахатай хамта, едэбхитэй түрүү хүнүүдшье дэбжээ. Тэдэнэй дунда Гунсын Аюшеевна байба. Малай фермын даагшаар томилогдожо, эрхимээр хүдэлмэрилэн, алдар суунь аймаг соогоо ба бүхы республика дотор тараhан байна.

Коммунистка Цыденова хэдэн жэлэй турша соо колхозой правлениин түрүүлэгшээр, сомсоведэй түрүүлэгшээр хүдэлмэрилөө. Хаанашье хүдэлмэрилхэдээ, ажалаа шадамараар эмхидхэдэг байба.

Хориин аймагай Ашангын сомоной түрүүлэгшээр хүдэлмэрилхэ зуураа, өмхидхэлэй хүдэлмэриин ехэ дүй дүршэлтэй болоhон байна. Хүдөө нютагые культурна болгосон болгохо, улад зоной материальна ажаhуудалые улам hайжаруулхын түлөө нилээд ехэ оролдолго гаргаа. Гунсын Аюшеевнагай үүсхэлээр Ашангын, Анаагай сомонуудта клубууд, эмнэлгын пункт, хүүгэдэй яслинууд, улаан булангууд эмхидхэгдэhэн юм.

1937 он болобо. Арад зон хадаа Гунсын Аюшеевна Цыденовае СССР-эй Верховно Соведэй депутат болгон hунгаа hэн.

Иигэжэ хүдөөгэй простой эхэнэрые гүрэнэй засагай дээдэ органдо hунгаха гээшэ имагтал манай советскэ орон дотор бэелүүлэгдэжэ шадагдаха хэрэг мүн.

Гунсын Аюшеевна угаа ехэ оролдолго гаргажа, хүдөө ажахын техникум амжалтатайгаар дүүргээ.

Нүхэр Цыденова 1941 ондо БМАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшээр hунгагдаад, энэ тушаалдаа 1947 он хүрэтэр хүдэлмэрилhэн байна.

1937 онhоо хойшо гүрэнэй засагай дээдэ органдо арадай түлөөлэгшэ байхадаа, нүхэр Цыденова зонтоёо халуун барисаатай ба эрилтэнүүдтэнь анхаралтайгаар хандадаг, тэдэнэй этигэл найдабариинь хүндэтэйгөөр бэелүүлжэ байна.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда баатарай үхэлөөр наhа бараhан Батомункуевай hамган Варвара Даниловна иигэжэ хөөрэнэ:

СССР-эй Верховно Соведэй депутат Гунсын Аюшеевна Цыденовагай туhаламжаар нёдондо жэлэй ноябриин эхеэр гурбан таhагтай, уужам hаруул байрада ороо hэм. Зоной хэрэгтэ үнэн зүрхэнhөө оролдодог, халуун анхаралтайгаар хандадаг иимэ хүниие олоной дундаhаа шэлэжэ, депутат болгон hунгаха—бидэнэй граждански эрхэ мүн, — гэжэ хүхюугээр хөөрэнэ. Энэ хадаа олон жэшээнүүдэй нэгэн болоно.

Тусхай мэргэжэлэй дунда hургуулитай болобошье, нүхэр Цыденова эрдэм болбосоролоо улам гүнзэгырүүлхэ зорилгоор зооветеринарна институдай ветеринарна факультедтэ ороод мүнөө гурбадахи курсада hайнаар hуража байна.

Бидэнтэй сугтаа hуража байhан Гунсын Аюшеевна СССР-эй Верховно Соведэй депутатта кандидадаар дэбжүүлэгдэбэ,—гэжэ тус институдай студентнэр омогорхоно.

Партийна ба советскэ хүдэлмэридэ ябаhан бүхы сагтаа Гунсын Аюшеевна Цыденова болбол Ленин—Сталинай партида, социалистическэ Эхэ орондоо үнэн сэхэ байлгын үльгэр жэшээ харуулна.

Депутат гээшэ арадай зарса мүн гэжэ Гунсын Аюшеевна хододоо hанажа ябадаг. Энэ хадаа СССР-эй нэгэдэхи ба хоёрдохи зарлалгын Верховно Соведтэ hунгаhан hунгагшадай этигэл найдабарине нэрэтэй түрэтэйгөөр бэелүүлээ.

Мүнөө нүхэр Цыденова Бурят-Монголой АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшын Орлогшын тушаал даана, ВКП(б)-гэй Бурят-Монголой обкомой гэшүүн юм. Республикынгаа арадай ажахы ба культурые хүгжөөхэ хэрэгтэ туйлаhан амжалтануудайнгаа түлөө БМАССР-эй 25 жэлэй ойн үдэр «Хүндэлэлэй тэмдэг» орденоор шагнагдаа hэн.

Арад хадаа Ленин — Сталинай партяар хүмүүжүүлэгдэhэн, Эхэ орондоо үнэн шударгуу, оюун бэлиг түгэлдэр хүбүүд, басагадаа СССР-эй Верховно Соведэй депутатта кандидадууд болгон дэбжүүлбэ.

Иимэ хүнүүдэй нэгэн, Эхэ ороной үнэн басаган нүхэр Цыденова — СССР-эй гурбадахи зарлалгын Верховно Соведэй депутатта эрхим кандидат мүн!

А. Шадаев.

ПАРТИЙНА АЖАБАЙДАЛ

Хүдэлмэринь хангалтагүй дээрэ тоологдобо

☆

(Ториин аймагай VI партконференциһээ)

☆ ☆

Ториин аймагай партийна организациин VI конференци боложо үнгэрбэ. Тэрэ хадаа большевистскэ шүүмжэлэл ба өөрыгөө шүүмжэлэлэй туг доро, идейно-политическэ дээдэ хэмжээндэ үнгэрөө. ВКП(б)-гэй айкомой хүдэлмэри тухай тоосоото элидхэлые нүхэр Р. С. Бадмаев хэбэ.

1949 он соо аймагай партийна организаци болбол аймагайнгаа ажахын гол һалбаринуудые хүгжөөхэ хэрэгтэ зарим хэды амжалтануудые туйлаа гэжэ ВКП(б)-гэй айкомой тоосоото элидхэл дотор тэмдэглэгдэһэн байна. Колхозуудта өбэртэ бодо малай тоо толгой 15,6 процентээр, хони ямаанай — 18,5 процентээр, гахайн — 42,6 процентээр, мориной — 5,6 процентээр олон болоһон байгаа Урда урда жэлнүүдтэ орходоо хабарай тарилга һураггүй эмхитэйгээр үнгэргэгдөө һэн. Арад зоной материальна тэниглэн байдал ба культурна хэмжээнь нилээд дээшэлээ. Партийно-эмхидхэлэй ба партийно-политическэ хүдэлмэриин хэмжээн үргэгдэбэ.

Гэбэшье, ВКП(б)-гэй айком болбол хүдөө ажахые еханууд дутагдалнуудтайгаар хүтэлбэрилдэг байна.

Малажалые хүгжөөлгөөр ВКП(б)-гэй айкомой ябуулжа байгаа хүдэлмэриин гол дутагдалнууд гэхэдэ, айком хадаа тэжээлэй бата бэхи база байгуулхын түлөө, ниитын малда типовой байрануудые барихын түлөө һулаар тэмсэһэн байна. Гансал энэ шалтагаанаар малнууд олоороо үхөө. Энэ бүхы дээрэһээ дулдыдажа, алуу мори ба хони ямаа үсхэхэ 1949 оной гүрэнэй түсэб дүүргэгдээгүй һэн. Малажалай ашаг шэмэ тон бага байһаар зандаа.

Таряанажал дээрэхи гол дутагдал гэхэдэ, хүдөө ажахын культуранууда бага ургаса үгэдэг ушар болоно. Энэ хадаа машинно-тракторна станцинуудай хангалтагүйгөөр хүдэлмэрилһэнэй, агротехническэ хэмжээ-ябуулгануудые дутуугаар сэгнэдэг байһанай, газар таряалангай культурын түлөө һулаар тэмсэл ябуулдаг байһанай үрэ мүн.

Колхозуудые эмхидхэлэй-ажахын талаар дам саашадань бэхижүүлхын тулада партиин айком ба аймсоведэй гүйсэдком багашаг хүдэлмэри ябуулаа. Артельнүүдэй ажахынуудай гол һалбаринуудһаа — малажал ба таряанажалһаа олзо доход тон багаар абтана, зүгөөр ондоо һалбаринуудынь һулаар хүгжэжэ байна. Хүдөө ажахын артелиин Устав эбдэһэн ябадал мүнөө хүрэтэр гарана.

ВКП(б)-гэй айком болбол эмхидхэлэй хүдэлмэрие һулаар эрхилдэг, өөрынгөө шиидхэбэринүүдэй дүүргэлтые туйладаггүй дээрэһээнь эдэ бүхы дутагдалнууд гараһан байгаа гэжэ элидхэлшэ тон зүбөөр зааба.

Тоосоото элидхэл тушаа 29 делегадууд үгэ хэлээ. Тэдэнэр хадаа ВКП(б)-гэй айкомой хүдэлмэриин дутагдалнуудые большевистскэ ёһоор шүүмжэлбэд.

Даажа байгаа зорилгонуудаа мууса дүүргэдэг, аймгүйсэдкомой хүдөө ажахын таһагай хүдэлмэри илангаяа хатуу шүүмжэлэлдэ оробо.

Бургалтайн МТС-эй ахалагша механик делегат нүхэр Дымбрылов, Ториин МТС-эй, участково агроном делегат нүхэр Архипов МТС-үүдэй хангалтагүй хүдэлмэриин шалтагаанууд тухай хэлэхэдээ механизаторска кадрнуудые һургаха ба бэлэдхэхэ хэрэгые һайжаруулха, тэдээндэ ажаһуудалай нормальна условинуудые байгуулха, ажалай жаяг заршамые бэхижүүлхэ шухала гэжэ зааһан байна.

Хэдэн олон делегадууд сомоной Соведүүдэй муу хүдэлмэрие, ажахын-политическэ шухалын шухала хэмжээ-ябуулгануудые үнгэргэлгын ябасада тэдээнэй һулаар нүлөөлжэ байһые тэмдэглэһэн байгаа.

Делегадууд нүхэд Буянтуев, Ванданов, Цыбикжапов ба бусад хадаа ВКП(б)-гэй айкомой пропаганда ба агитациин таһагай һула хүдэлмэрие заажа хэлэһэн байнад. Энэ таһаг хадаа арад зоной дунда олонниитын-политическэ хүдэлмэрие ба коммунистнуудай дунда партийна һуралсалые һайнаар эмхидхэн табихые туйлажа шадаагүй. Мүн ВКП(б)-гэй айкомой партийна кабинедэй хангалтагүй хүдэлмэри шүүмжэлэлдэ ороһон байгаа.

Лечинэй нэрэмжэтэ колхозой эхин парторганизациин секретарь нүхэр Усов, «Заветы Ильича» колхозой парторганизациин секретарь нүхэр Цыбикжапов ба бусад хадаа ВКП(б)-гэй айкомой хүдэлмэрилэгшэд колхозуудаар ябахадаа практическа туһаламжа багаар үзүүлдэг, харин дутагдалнуудые тэмдэглээд лэ ерэдэг гэжэ хэлэбэд.

ВЛКСМ-эй айкомой секретарь нүхэр Ламухин гэгшэ ВКП(б)-гэй айкомой бюро болбол өөрынгөө гаргаһан тогтоолнуудые юрэнхыдэнь, тусгаарлабал комсомолой хүдэлмэри тушаа гараһан тогтоолнуудайнгаа дүүргэлтые һулаар хинадаг гэжэ тэмдэглэбэ. Заримандаа комсомолой хүдэлмэриин асуудалнууд ВКП(б)-гэй айкомой бюро дээрэ халирхайгаар хүсэд бэлэдхэлгүйгөөр хэлсэгдэдэг.

СССР-эй Верховно Соведэй һунгалтануудта бэлэдхэлтэй холбоотой асуудалнуудта конференци анхаралаа ехээр хандуулаа.

Тоосоото ve соо айкомой хүдэлмэри хангалтагүй дээрэ тоологдобо. Конференци дэлгэрэнгы шиидхэбэри гаргаа. ВКП(б)-гэй айком 33 гэшүүд ба 7 кандидадууд составтайгаар, шалгалтын комисси—5 хүнүүд составтайгаар һунгагдаба.

* * *

ВКП(б)-гэй айкомой нэгэдэхи пленум дээрэ айкомой нэгэдэхи секретаряар нүхэр Р. С. Балмаев, секретарьнуудаар нүхэд Е. М. Федотов ба К. М. Маланов һунгагдаба.

Пленум ВКП(б)-гэй айкомой таһагуудые даагшадые ба аймагай газетын редакторые баталба.

АГИТАЦИОННО ХҮДЭЛМЭРИИН ХРОНИКО

◆ Мухаршэбэрэй Сутайн 7 жэлэй һургуулиин директор А. И. Хамагаев ба һургагша В. Г. Богданов колхознигуудай дунда арадуудай инаг вождь Сталин ба Сталинска Конституци тухай лекцинүүдые ехэ һонирхолтойгоор уншабад. Багшанар Д. Д. Дабаев ба С. Ц. Цыбикжапов гэгшэд уранһайханай һонирхолтой зүжэгүүдые колхознигуудта харуулна. Мүн һургуулиин һурагшад партиин уряа лозунгнуудые бэшэлгэдэнь туһалалсана.

О. Чимитов.

* * *

◆ ИВОЛГА. Саянтын МТС-эй механик О. И. Березина гэгшэ хэды ехэ ажалтай байбашье хүдэлмэришэд ба албахаагшадтаа ходо гэртэнь ошожо агитационно-ойлгуулламжын хүдэлмэри ябуулна. Тэрээнһээ гадна Ворошиловай, Ленинэй нэрэмжэтэ колхозуудһаа заһабариин хүдэлмэридэ ерэһэн трактористнуудта һунгуули тухай һонинуудые хөөрэжэ үгэнэ. Мүнөө арбан нэгэн һонирхолтой хөөрэлдөөнүүдые хээд байна.

Л. Бондаренко.

* * *

◆ Хэжэнгын МТС-эй клубта 160-аад залуу һунгагшадай суглаан февралиин 13-да болобо. Энэ суглаанда ВЛКСМ-эй айкомой секретарь «Советскэ засаг залуушуудта юу үгөөб» гэһэн элидхэл хэбэ. Тэрэнэй һүүлдэ 8 залуу комсомолецууд һунгуулиин үдэрые ажалай ехэ амжалтануудтайгаар угтаха тухайгаа хэлэбэд. Элидхэлэй һүүлдэ залуушууд ба комсомолецууд РСФСР-эй габьяата артист Ш. Г. Гениновтэй хамта уранһайханай зүжэг наадануудые харуулба. Һүүлдэнь влдэб наадан, танцанууд болобо.

Г. Ильин.

* * *

◆ Яруунын аймагай центртэ, Гунда гэжэ тосхондо, Молотовой нэрэмжэтэ колхоздо ба Эгэтын МТС-тэ «СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтын үедэ агитаторнуудай зорилгонууд», «Сталинска Конституци — дэлхэй дээрэ өгээл демократическа Конституци мүн», «Советскэ һунгуулиин системэ болбол дэлхэй дээрэ эгээ демократическа системэ мүн» гэһэн ба бусад темэнүүдээр лекцинүүдые ВКП(б)-гэй айкомой секретарь В. И. Филиппов, айкомой пропаганда ба агитациин таһагые даагша Аюров ба парткабинедые даагша Дробычева гэгшэд уншабад.

О. Саянская.

ҺУНГУУЛИИН ХУУЛИ ТУХАЙ ХӨӨРЭЛДӨӨН

5. ГОЛОСОВАЛХА ГУРИМ

«СССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгалтанууд тухай Дүримэй» ёһоор СССР дотор нэгэл үдэр һунгалтанууд болохо байна. Һунгалтанууд заабол амаралтын үдэр хэгдэхэ ёһотой, тэрэгүй һаа зарим һунгагшад голосованида хабаадажа шадахагүй байна бшуу. Мүнөө жэл мартын 12-ой воскресеньедэ һунгалтануудай болохо үдэр тудаһан байна.

Тиигээд, зарим буржуазна оронуудта, ажалшадые һунгалтануудһаа холодуулхын тулэ һунгалтануудые зорюун хүдэлмэриин үдэр үнгэргэдэг байха юм.

Һунгалтанууд, нютагай сагаар үглөөнэй 6 часһаа эхилээд һүниин 12 час болотор үргэлжэлхэ ёһотой. Һунгалтын үдэрэй һүниин 12 часта һунгуулиин Участково комиссиин түрүүлэгшэ голос үгэлгэн дүүрээ гэжэ соносхохо байна. Тэрээнэй һүүлээр комисси болбол һунгуулиин хайрсагуудые нээжэ голосуудые тооложо эхилнэ.

Голосовалхын тулада һунгагша болбол һунгуулиин Участогай байрада бэеэрээн ерэхэ ёһотой. Эндэ ерээд һунгагша болбол һунгуулиин комиссиин секретарьта гү, али гэшүүндэ паспортаа гү, али колхозно книжкаэа гү, али профсоюзна биледээ гү, али үгышье һаа тэрээнэй нюурые үнэмшэлһэн ондоо ямар нэгэн үнэмшэлгэ харуулха ёһотой. Һунгагшадай списогэй ёһоор шалгажа олоод, һунгуулиин бюллетеньнүүдые абаа гэжэ список дотор тэмдэглэһэнэй һүүлээр һунгагша болбол тогтоогдоһон маягай һунгуулиин бюллетеньнүүдые абаха байна. Манай эндэ һунгагша бүхэн 3 бюллетеньнүүдые абаха байна гэбэл: Союзай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ **сагаан** үнгэтэй, РСФСР-һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ **сэнхир** үнгэтэй. БМАССР-һээ Национальностьнуудай Соведтэ һунгалтануудые хэхэ **ягаан** үнгэтэй бюллетеньнүүдые абаха.

Бюллетеньнүүдые абаһанайнгаа һүүлээр һунгагша болбол тусгаар таһалга соо орожо, ондоо хүнүүдэй хараагүй байхада, һунгуулиин бюллетень бүридэ голосоо үгэхэ хүнэйнгээ фамилиие үлээжэ, бэшыень зураха тиигээд һунгагша хадаа таһалгаһаа гаража, һунгуулиин хайрсаг руу бюллетеньнүүдээ табиха болоно.

Һунгагшадай список тунхаглагдаха ба һунгалтын үдэр хоёрой хоорондо өөрынгөө байха газарые һэлгэһэн һунгагшад «голосовалха эрхые баталһан үнэмшэлгэтэйгээр» ерэжэ, һунгагшадай списогтэ оруулагдан бэшэгдэхэ ба голосовалха ёһотой байна.

Үзэг бэшэг мэдэхэгүйн гү, али ямар нэгэн эрхэтэн дутуутай дээрэһээ һунгуулиин бюллетениие өөрөө гүйсэдхэжэ шадахагүй һунгагшад хадаа һунгуулиин бюллетениие гүйсэдхэхэ таһалга соо ороходоо һунгуулиингаа бюллетениие гүйсэдхүүлхын тулада али нэгэ ондоо һунгагшые уриха эрхэтэй.

Үбшэн байһан дээрэһээ гү, али инвалид байһан тулада һунгуулиин участогай байрада ерэжэ шалахагүй һунгагшадта гэр гэртэнь бишыхан урнануудые һунгуулиин бюллетеньнүүдтэйгээр абаашажа голосуудынь абажа болоно.

Голосоо үгэжэ байха үедэ һунгуулиин гэр соо һунгалта тухай агитаци ябуулагдажа болохогүй.

Дээрэ хэлэгдэһэн дээрэһээ ямар тобшолол хэгдэхэб гэхэдэ, манай һунгуулиин системэ болбол үнэхөөрөө сүлөөтэйгөөр өөрынгөө хүсэл зоригые хангаха эрхэ һунгагша бүхэндэ олгоно.

Ажалшадай бэшэгүүдһээ

Түрүү колхознигуудай олзо

Яруунын аймагай Карл Марксын нэрэмжэтэ колхозой гэшүүд артельна ажахыгаа жэлһээ жэлдэ хүгжөөжэ, олзо доход ехээр оруулна. 1949 ондо мүн лэ ехэ олзо оруулһан байха юм.

Тиин, жэлэй тоосоо табяад байхада, колхознигуудай ажалта үдэрнүүдтэ нилээд ехэ мүнгэн болон бусад продуктнууд хубаагдажа байна. Жэшээлхэдэ, түрүү колхознигууд Д. Цыбиковэй бүлэ —6516 түхэриг мүнгэ, 234 пүүд таряа, 217 килограмм мяха ба 32 килограмм зөөхэй, С. Цыдыповэй бүлэ —5910 түхэриг мүнгэ, 210 пүүд таряа, 197 килограмм мяха, 29 килограмм зөөхэй абаба. Иимэрхүү олзо абаһан колхознигууд эндэ олон.

Д. Ширабон.

Эхэ басаган хоёр— эрхим хонишод

Кяхтын аймагай Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хонишод эхэ басаган хоёр Бадма Дондопова ба Дари Юмсорунова гэгшэд жэлһээ жэлдэ эрхим амжалта туйлажа, колхоз соогоо суутай болонхой.

Эдэнэр 1948 ондо 155 эхэ хониһоо — 185 хурьга, 1949 ондо 120 эхэ хониһоо 165 хурьга абажа, бүрин бүтэнөөр түлжүүлээ. Нёдондо жэлдэ хонин бүриһөө 3,4 килограмм нооһо хайшалһан байна.

Һүүлэй жэлнүүдтэ эдэ хоёр хонишод ажалай нэмэлтэ түлбэридэ хамта 100 хони абаһан байха юм.

Ц. Бальчинов.

Фермэ бүридэ— улаан булан

Кударын аймагай «Баян булаг» колхозой малажалай фермэ бүридэ улаан булан түхеэрэгдэһэн байна Тэндэ үдэшэ бүри зоотехническэ кружогой занятинууд үнгэргэгдэдэг.

Избач нүхэр Банзарон фермэнүүдтэ ходо ошожо, малшадай дунда уншалга ба хөөрэлдөөнүүдые хэдэг байна.

Д. Дориев.

Энээнэй түлөө хэн харюусахаб

Чесанын сомоной Сталинай нэрэмжэтэ колхозой хүтэлбэрилэгшэд үбһэ тэжээлые гамтайгаар гаргашалха, арбилхын түлөө эргээниэ хойшо оролдоогүй байгаа. Тиимэһээ малшалынь байгуулагдаһан нормоёо сахингүй, үбэлэй дүрбэ һарын турша соо аяар 2000 центнер үбһэ үлүү гаргашалһан байха юм.

Тииһэн мүртэнь зарим үхэр малайнь шадал муудаһан байна. Бэлшээридэ ябадаг түрэхэ гүүдынь нэмэлтэ тэжээлээр гүйсэд хангагдадаггүй дээрэһээ илангаяа тураһан байна. Тэрэнэй эсэстэ гүүд унага хаяна. Гадна, даагадай шадал дундаһаа доошо ороһон байха юм.

Теэд, үбһэ тэжээлэй үлүүгээр гаргашалагдаһанай, үхэр малай тураһанай, гүүдэй унага хаяһанай түлөө мүнөө хүрэтэр хэндэшье хэмжээ абтаагүй байһаар. Энээнэй түлөө хэн, хэзээ харюусаха юм гэжэ Хэжэнгын аймагай хүтэлбэрилхы организацинуудһаа асуугдана.

Ц. Батуев.

„Б.-М. Үнэндэ“ бэшэһэнэй һүүлээр

Түрүүшүүлэй дүй дүршэл дэлгэрүүлхэ хэмжээнүүд

Манай «Бурят-Монголой Үнэн» газетын февралиин 12-ой номерто толилогдоһон «Түрүүшүүлэй дүршэлые дэлгэрүүлнэгүй» гэһэн статья соо Түнхэнэй аймагай хүдөө ажахын таһагай главна агроном П. Столяровай Социалистическэ Ажалай Геройнуудай, үндэр ургасын мастернуудай дүй дэршэл тухай лекцинүүдые 1949 ондо тон үсөөнөөр уншаһан тухайнь бэшэгдэһэн байна.

—Статья соо хэлэгдэһэн шүүмжэлэлнүүдээр хэмжээ абтаа. Социалистическэ Ажалай Геройнууд, хүдөө ажахын түрүүшүүлэй дүй дүршэлнүүд тухай 1950 ондо арба арбан лекцинүүдые уншаха даабари агрономууд, зоотехнигүүд ба ветврачуудта үгтэбэ,—гэжэ Түнхэнэй аймагай гүйсэдхэхэ комитет манай редакцида мэдээсэбэ.

СССР-тэ юумэнэй сэнгүүдые шэнээр химдаруулһан ба түхэригэй курсые алтанай базатай болгоһон тушаа гадаадын мэдээсэлнүүд

ХИТАД

ПЕКИН, мартын 3. (ТАСС). Эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудта гүрэнэй рознично сэнгүүдые шэнээр химдаруулха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые, мүн түхэригэй курсые алтанай базатай болгохо тухай ба түхэригэй курсые гадаадын валютануудһаа дээшэ болгохо тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые бүхы пекинскэ ба тяньцзиньска газетэнүүд толилоо.

«Продуктнуудай ба үргэн хэрэглэлэй товарнуудай сэнгүүдые химдаруулха тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоол, «Түхэригэй курсые гадаадын валютануудһаа дээшэ болгохо тухай» СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоол хадаа социализмынороной хүн зоной ажана тэниглэн байдал тушаа саг үргэлжын анхаралые, капиталистическэ системын үхэжэ хосоролгын зайлашагүй байһаниие бүхы дэлхэйдэ дахинаа элирхэйлэн харуулба.

Советскэ Союзтай договор батална хитад арад хадаа Советскэ Союзай дүй дүршэлые шудалхын ба советскэ арадтай нигта хани барисаанай холбоонуудые бэхижүүлхын тула бүхы хүсэеэ зорюулха, тиин энэнь хитадай революциин илалтые бэхэжүүлхэ хэрэгтэхи, ороноо һэргээн бодхооохо ба зохёон байгуулха хэрэгтэхи саг зуурын бэрхэшээлнүүдые дабахадамнай бидэнэртэ туһалха болоно».

ПОЛЬША

ВАРШАВА, мартын 3. (ТАСС). Польско бүхы газетэнүүд ба радио хадаа эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудта гүрэнэй рознично сэнгүүдые шэнээр химдаруулха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые үргэнөөр толилоо.

«Илаһан социализмын амжалтанууд» гэһэн статья соогоо энэ түүхэтэ тогтоолые шэнжэлэн харуулха зуураа, «Речь посполита» газетэ иигэжэ бэшэбэ: дэлхэйн хоёрдохи дайнай үедэ антигитлеровскэ коалицида хабаадаһан капиталистическэ оронууд болбол СССР-эй экономическа потенциалые һуларуулха ябадалда шэглүүлэгдэһэн политика зорюута ябуулһан юм. Черчилль хадаа советскэ орониие шадаалһаа ехээр һандаргаха арга боломжые гитлеровецүүдтэ олгохын тула, хоёрдохи фронтын нээгдэхэ сагые хойшолуулха гэжэ бүхы шадалаараа оролдоһон юм. Тиихэдээ тус орониие экономическа талаарнь һандаргаха, тэрэшэлэн техническэ кадрнуудыень усадхаха гэжэ оролдоһон байгаа.

Теэд, тэдэ һэдэлгэнүүдынь таһалдаа бэлэй. Советскэ Союзай түсэбтэ социалистическэ экономиконь ороной экономическа ресурсануудые дүүрэнээр ба тон түргөөр элсүүлхэ арга боломжо олгоһон байха юм.

Дайнай үедэ ба дайнай хойдо тээ олон миллион хүдэлмэришэд ба таряашад техническэ бэлэдхэл, шадабариингаа хэмжээе ехээр дээшэлүүлээ, тиин өөһэдынгөө хүсөөр дайнай хойшолонгуудые түргөөр усадхажа шадаһан байна.

Арадай Польша өөрынгөө хүсэн түгэс союзнигай амжалтануудые ехэтэ һайшаана. Советскэ Союзай амжалтанууд социализмын үндэһэ һууринуудые байгуулгада ажалай хүсэлэлгэнүүдые саашадань ехэдхэхэ, большевистскэ партиин ба агуу ехэ Сталинай хүтэлбэри доро гайхамшагта илалтануудай замаар коммунизм тээшэ дабшажа ябаа Советскэ Союзаар толгойлогдоһон эб найрамдал, демократи ба прогрессэй лагериин хүсэнүүдые бэхижүүлхэ ябадалда арадай Польшын ажалша олониитые элсүүлэн эмхидхэнэ.

ЧЕХОСЛОВАКИ

ПРАГА, мартын 3. (ТАСС). Советскэ Союз дотор эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудта гүрэнэй рознично сэнгүүдые шэнээр ба ехээр химдаруулха тухай мэдээсэлые Чехословакиин ажалшад ехэ баяртайгаар ба һонирхолтойгоор угтаба.

Чехословакиин ажалшад хадаа Советскэ Союзай социалистическэ ажахын шэнэ амжалтануудые, Ленин —Сталинай партиин хүтэлбэри доро коммунизмын түгэс илалта тээшэ дабшан ябагша СССР-эй арадуудай ажалай шэнэ илалтануудые энэ гайхамшагта ба тодо баримта соо харана.

«Обрана Лиду» газетэ эдэ хоёр гайхамшагта документые «Советскэ Союзай социалистическэ ажахын шэнэ ехэ амжалта» гэһэн томо гаршагтайгаар толилбо.

Чехословакиин профсоюзуудай центральна орган — «Трацe» газетэ түрүү статья соогоо иигэжэ бэшэнэ: СССР-тэ сэнгүүдые ехээр химдаруулга ба советскэ түхэригые бэхижүүлгэ хадаа советскэ социалистическэ ажахы капиталистическэ ажахыһаа булюу һайн байһанайнь гайхамшагта гэрша, советскэ ороной хүсэ шадалай шэнэ һалбаралтын гэршэ болоно.

Советскэ түхэригые алтанай базатай болголго хадаа Советскэ Союзай хүсэ ба экономическа шэдалай ургалтын гэршэнь болоно гэжэ «Господар» газетэ бэшэнэ. Баруун оронуудай валютанууд үнэгүй боложо байхада, мүнөө советскэ түхэриг улам бэхижэжэ байна.

РУМЫНИ

«Скынтейя» газетэ иигэжэ бэшэнэ: «Эдэ тогтоолнуудые уншаад байхадаа, манай ороной ажалша бүхэн, эб найрамдалай тала баригша хүн бүхэн баясаба!»

Эдэ тогтоолнууд хадаа коммунизм байгуулха хэрэгтэ Советскэ Союзаар туйлагдаһан гайхамшагта илалтанууд тухай, тэрэнэй социализм үргэлжэ ургажа байгаа хүсэн тухай, капитализмын үмхирһэн системэдэ орходоо социалистическэ системын булюу һайн тухай бүхы дэлхэйдэ харуулна.

БОЛГАРИ

СОФИЯ, мартын 3. (ТАСС). Эдеэ хоолой ба промышленна товарнуудта гүрэнэй рознично сэнгүүдые химдаруулха тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК-гэй тогтоолые, түхэригэй курсые алтанай базатай болгохо тухай ба түхэригэй курсые гадаадын валютануудһаа дээшэ болгохо тухай СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй тогтоолые болгарска бүхы газетэнүүд толилоо.

«Работническо дело» газетэ тогтоолнуудые «социалистическэ системын булюу һайн байһанай толотомо шэнэ гэршэ», «Советскэ Союзда товарнуудай сэнгүүд ехээр химдаруулагдаба» ба «түхэригэй алтан боложо хубилна» гэһэн гаршагтайгаар толилоо. Советскэ промышленностиин ба хүдөө ажахын толотомо амжалтанууд ашаар сэнгүүдые химдаруулха ба түхэригэй курсые дээшэлүүлхэ ябадал туйлагдаһан байна гэжэ «Изгрев» газетэ бэшэбэ.

ВЕНГРИ

БУДАПЕШТ, мартын ... (ТАСС). Советскэ Союзда юумэнэй сэнгүүдые химдаруулха ба түхэригэй курсые алтан базатай болгохо тухай тогтоолнуудта венгерскэ газетэнүүд ехэ статьянууд зорюулба.

Ажана тэниглэн байдалай ... һалгаряагүйгөөр ургалта, — ... «Собад Неп» газетэ бэшэнэ, энэ хадаа социалистическэ ... шествын ажалшадай зам, хүн ... тухай сталинска анхаралай ... гэршэ мүн. Сталинска дүрбэ ... табан жэлэй гайхамшагта дүн ... юумэнэй сэнгүүдые шэнээр хим... руулга хадаа социалистическэ ... рысөөндэ шэнэ амжалтанууд туйлаха, шэн зоригтойгоор а... лаха ябадалда советскэ арад ... зоригжуулна. Шэнэ амжалта ... советскэ арадай социалисти... патриотизмые улам ехээр хүг... нэ. Шэнэ илалтануудынь ... Сталинда советскэ арадай ини... лые улам ехээр бадарүүлна.

АЛБАНИ

ТИРАНА, мартын 3 (ТАСС). «Башкими», «Зери и Попул...» газетэнүүд хадаа эдеэ хоолой ... промышленна товарнуудта гү... рознично сэнгүүдые химдаруул... тухай СССР-эй Министрнүүд... Соведэй ба ВКП(б)-гэй ЦК... тогтоолые, тэрэшэлэн түхэ... курсые алтан базатай болго... хай ба түхэригэй курсые гада... валютануудһаа дээшэ болгохо ту... хай СССР-эй Министрнүүдэй Со... ведэй тогтоолые түрүү хуу... даа толилоо.

МОНГОЛ АРАДАЙ РЕСПУБЛИКА

УЛАН-БАТОР, мартын ... (ТАСС). МНР-гэй столицын ... хадаа большевистскэ партии ... советскэ гүрэнэй эдэ ... ябуулгануудые баяраар ... СССР-эй экономическа хүсэ ... лай ургалтын шэнэ гэрша, ... скэ Союзай ажалшадай ... далай зэмжээнэй дээшэлалт... сталинска үдэр бүхэнэй анх... шэнэ гэршэ мүн гэжэ харана.

Харюусалгата ре[дактор]
Д. Д. ЛУБСАН...

РЕДАКЦИИН АДРЕС: Улан-Удэ, ул. Ленина, 26. (ТЕЛЕГРАФНА АДРЕС: Улан-Уда Үнэн). ТЕЛЕФОНУУД: отв. редактора—23; АТС—1-80, зам. отв. редактора—7-85; отв. секретаря 3-23; отделов партийной и комсомольской жизни, культуры и быта—4-52; пропаганды и агитации—7-85; сельского хозяй ства, промышленности и транспорта—6-84; переводов—3-23; писем трудящихся и информации—6-84 (2 зв.). об'явлений 2-64 (2 зв): Для междугородных переговоров—16.

Н—02249. Типография Управления полиграфии, из дательств и книжной торговли при Совете Министров БМАССР. Тираж 10.000.